

Uraohjauksen alumnikysely

SeAMKin ALUMNIEN NÄKEMYKSIÄ OPISKELUJEN SISÄLTÖÖN, OPISKELUJEN AIKAISEEN URAOHJAUKSEEN JA URASUUNNITTELUUN SEKÄ TYÖELÄMÄÄN LIITTYEN

Helena Hannu, Eija Rintamäki, Jennika Hakola

2018

ISBN 978-952-7109-81-6

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	2
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	4
1 JOHDANTO	5
2 KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTATIEDOT	6
3 KOULUTUSALAN VALINTAAN VAIKUTTANEET TEKIJÄT	9
3.1 Perheen ja lähiverkoston vaikutus opiskelualan valintaan	9
3.2 Asuinpaikkakunnan tai opiskelupaikkakunnan vaikutus alan valintaan	10
3.3 Yleisen mielipiteen vaikutus koulutusalan valintaan	11
3.4 Opiskelitko unelma-alaasi vai vaihtuiko unelma opintojen aikana?	11
3.5 Muut mahdolliset koulutusalan valintaan vaikuttaneet tekijät	12
4 OPINTOJEN AIKAISET VALINNAT JA PÄÄTÖKSET	14
4.1 Uraohjaus, opintojenohjaus sekä henkilökohtaiset ohjauskeskustelut	14
4.2 Orientaatiojaksojen, valinnaisten opintojen ja suuntautumisvalintojen vaikutus tulevaan uraan	16
4.3 Yksittäisten opettajien, vierailevien luennoitsijoiden ja opintojen aikaisen palautteen merkitys	18
4.4 Kansainvälinen vaihto ja sen merkitys	21
4.5 Opiskelukavereiden, perheen tai lähiverkoston vaikutus opintoihin ja valintoihin	21
4.6 Työelämäyhteistyön vaikutus opintoihin	22
5 OPINTOJEN JÄLKEINEN TYÖELÄMÄ JA URA	25
5.1 Merkittävimmät käännekohdat työuralla	25
5.2 Sattuman ja muiden tekijöiden merkitys työllistymisessä	26
5.3 Perheen, lähiverkostojen ja työelämäverkostojen vaikutus työllistymiseen ja uraan	28
5.4 Työnkuvan muuttuminen ja urakehitys	30
5.5 Työpaikan vaihdokset työuran aikana	31
6 AJATUKSIA OPINTOJEN SISÄLLÖSTÄ JA OPINTOJEN AIKAISESTA TOIMINNASTA	33
6.1 Työelämään hyötyä tuoneet opinnot ja opintojen aikainen toiminta	33

6.2	Mahdolliset puutteet opintojen sisällössä	34
7	EVÄSTYSTÄ JA VINKKEJÄ NYKYISILLE OPISKELIJOILLE SEKÄ URAOHJAAJILLE.....	37
7.1	Vinkkejä opiskelijoille oman työuran edistämiseksi jo opiskeluaikana.....	37
7.2	Ajatuksia ja vinkkejä uraohjaajille.....	40
8	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	42
	LIITTEET	46

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden koulutusalat.....	6
Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden valmistumisvuodet	7
Kuvio 1. Vastaaajien SeAMKissa opiskelua edeltävät opinnot.	8

1 JOHDANTO

Uraohjauksen ja urasuunnittelun alumnikysely toteutettiin Webropol-kyselynä 7.11. – 4.12.2017. Kyselyn lähetti Seinäjoen ammattikorkeakoulun viestintä- ja markkinointipalvelut käytössään olevan alumnirekisterin perusteella. Tavoitteena oli saada näkemyksiä ja kokemuksia opintojen sisällöstä, uraohjauksesta ja opiskelujen aikaisesta urasuunnittelusta sekä työllistymiseen ja työuraan liittyvistä asioista vähintään 20 alumnilta. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 28 alumnia eri koulutusaloilta. Suurin osa kyselyn kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä, joihin kukin sai vastata niin laajasti kuin halusi. Tämä todennäköisesti pienensi vastaajien määrää, mutta antoi toisaalta enemmän tietoa kuin vakioidut vastaukset.

Kysely suoritettiin JoPo - Jopparilta polkimille urasuunnittelussa hankkeen (S20012) yhtenä toimenpiteenä. Hankkeen on rahoittanut Euroopan sosiaalirahasto. Alumneilta haettiin näkemystä ja vahvistusta siihen, millaista SeAMKin uraohjauksen ja opintojen sisällön tulisi olla, jotta se tarjoaisi opiskelijoille mahdollisimman hyvät eväät tulevaisuutta ja työelämää varten.

2 KYSELYYN VASTANNEIDEN TAUSTATIEDOT

Taustatietona alumneilta kysyttiin sukupuolta, koulutusala ja valmistumisvuotta. Kyselyyn vastasi 19 naista ja 9 miestä. Koulutusalat jakautuivat alla olevan taulukon mukaisesti. Myöhemmässä tarkastelussa kulttuurin ja muotoilun alat on yhdistetty nykyisen yksikköjaon mukaisesti Liiketoiminnan ja kulttuurin alaan. Maatalousala ja ravitsemisala on yhdistetty nykyisen yksikköjaon mukaan ruoka-alaan. Myös sosiaali- ja terveysalaa on käsitelty yhdessä.

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden koulutusalat.

SeAMKin koulutusala, jolta vastaaja valmistui (n=28)	Vastaajien lkm	% vastaajista
Kulttuuriala	4	14
Liiketalouden ala/kaupan ala	5	18
Maatalousala	3	11
Metsäala	0	0
Muotoiluala	1	4
Ravitsemisala	2	7
Sosiaaliala	7	25
Terveysala	1	4
Tekniikan ala	5	18
Yrittäjyyden ala	0	0
Muu ala	0	0

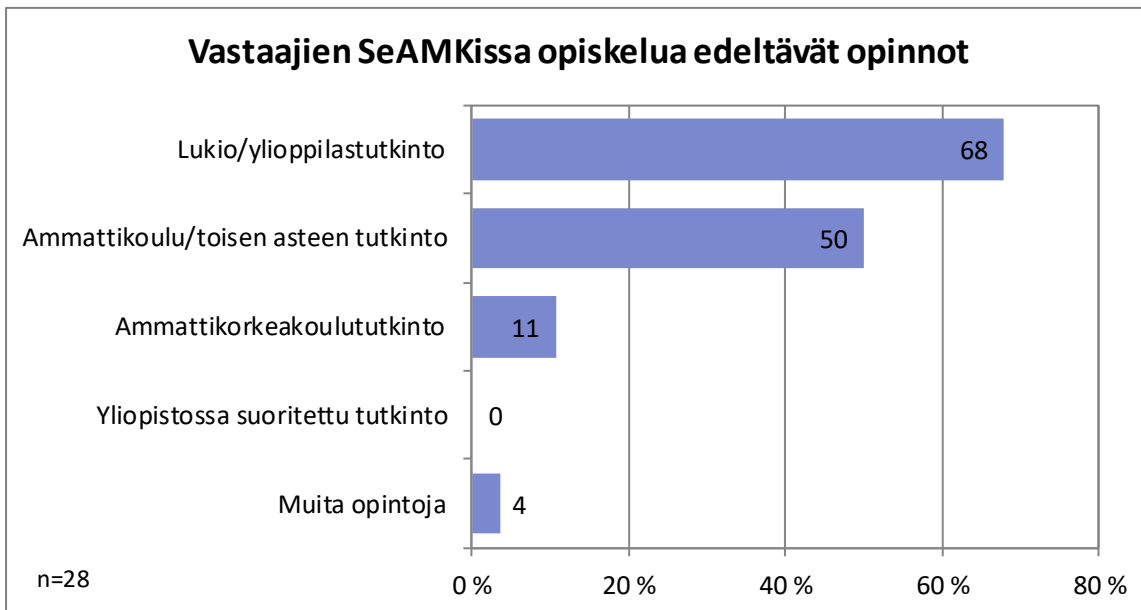
Liiketoiminta ja kulttuuri alan vastaajista 7 oli naisia ja 3 miehiä. Nykyisen SeAMK Ruoka - yksikön koulutusosalta vastaajista 3 oli naisia ja 2 miehiä. Sosiaali- ja terveysalalta vastaajista 6 oli naisia ja 2 miehiä. Tekniikan alalta vastaajien sukupuolijakauma oli yllättäen naisvaltainen, koska viidestä vastaajasta 3 oli naisia ja vain 2 miehiä.

Vastaajien valmistumisvuodet ajoittuivat vuosien 2000 ja 2015 välille. Eniten vastaajia oli vuonna 2011 valmistuneissa alumneissa.

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden valmistumisvuodet.

Vuosi, jolloin vastaaja valmistui SeAMKista (n=28)	Vastaajien lkm	% vastaajista
1995	0	0
1996	0	0
1997	0	0
1998	0	0
1999	0	0
2000	1	4
2001	0	0
2002	0	0
2003	0	0
2004	2	7
2005	0	0
2006	1	4
2007	0	0
2008	0	0
2009	6	21
2010	2	7
2011	8	29
2012	4	14
2013	2	7
2014	1	4
2015	1	4
2016	0	0
2017	0	0

Taustatiedoissa kysyttiin SeAMKissa opiskelua edeltävistä opinnoista. Lähes 70 prosentilla vastaajista oli edeltävänä opintona lukio ja ylioppilastutkinto. Puolet vastaajista oli suorittanut myös jonkin toisen asteen ammatillisen tutkinnon. Kolmella vastaajalla oli aikaisemmin suoritettuna jonkin muun alan ammattikorkeakoulututkinto.

Kuvio 1. Vastaajien SeAMKissa opiskelua edeltävät opinnot.

Edeltäviä toisen asteen tutkintoja olivat:

- liiketalouden perustutkinto
- lähihoitaja (5 vastaajaa)
- maaseutuyrittäjä
- matkailualan perustutkinto, matkailuvirkailija
- perhepäivähoitajan ammattitutkinto
- ruokapalvelualan perustutkinto
- suurtalousesimies yo
- tietotekniikan perustutkinto

Aikaisempia ammattikorkeakoulututkintoja olivat:

- kulttuurituottaja SeAMK
- pedagoginen tutkinto 35 ov
- tradenomi

Yhdellä vastaajalla oli muina opintoina johtamistaidon perustutkinto ja toisella kasvatustieteiden perustutkinto.

3 KOULUTUSALAN VALINTAAN VAIKUTTANEET TEKIJÄT

Aluksi kysyttiin asioita, joilla arveltiin olleen vaikutusta siihen koulutusalaan, jota alumni oli lähtenyt aikoinaan opiskelemaan. Näitä olivat perheen ja lähiverkoston vaikutus, asuin- tai opiskelupaikkakunnan vaikutus sekä yleisen mielipiteen esim. median vaikutus. Lisäksi kysyttiin, oliko vastaaja päässyt opiskelujen kautta unelma-ammattiinsa ja oliko mahdollisesti muita tekijöitä, jotka olivat vaikuttaneet alan valintaan.

3.1 Perheen ja lähiverkoston vaikutus opiskelualan valintaan

Perheellä ja lähiverkostolla oli ollut vaikutusta opiskelualan valintaan paljon tai ainakin jollakin tavoin 15 vastaajalla. 12 vastaajaa oli sitä mieltä, että perheellä tai lähiverkostolla ei ollut vaikutusta hänen opiskelualaaan liittyvään valintaansa. Yksi ei osannut tai halunnut sanoa oliko tällä asialla ollut vaikutusta.

Eri koulutusalojen välillä oli havaittavissa jonkin verran eroja. Agrologiksi valmistuneilla perheen kotitila oli selvästi vaikuttanut alan valintaan. Kommentteina vastattiin mm.:

”Kotona on maatila, joten se vaikutti valintaan.”

”Opiskelin maatalousalaa, koska olen kasvanut lypsykarjatilalla ja maatalous on ollut aina mukana tekemisissä. Siksi se myös kiinnosti.”

”Suvussa harjoitettu maataloustuotanto innosti opiskelemaan maataloutta.”

Tämän suuntaiset vastaukset olivatkin maatalousala huomioon ottaen odotettuja. Sen sijaan yllättävää oli, että myös tekniikan alalla perheen ja lähiverkoston vaikutus alan valintaan oli vaikuttanut. Vain yhdellä vastanneesta sillä ei hänen mukaansa ollut vaikutusta. Kommentteina olivat mm.:

”Kaksoistutkintoa suorittaessani isä innosti sähköalalle.”

”Perhe vaikutti isolta osin.”

”Isän kautta tullut käytännön kokemus tekniikasta ja koneista innosti alalle.”

Liiketoiminnan ja kulttuurin aloilla sekä sosiaali- ja terveysalalla näkemykset jakaantuivat selvemmin. Neljä liiketoiminnan ja kulttuurin alan alumnia sekä kaksi sosiaali- ja terveysalan

alumnia näki perheellä ja lähiverkostolla olleen suurta vaikutusta koulutusalan valintaan. Kymmenen vastasi, ettei perheellä tai lähiverkostolla ole ollut mitään vaikutusta.

3.2 Asuinpaikkakunnan tai opiskelupaikkakunnan vaikutus alan valintaan

Kun kysyttiin asuinpaikkakunnan ja opiskelupaikkakunnan vaikutusta opiskelualan valintaan, vastaukset jakautuivat lähestulkoon tasan. 15 vastaajaa oli sitä mieltä, että asuinpaikkakunnalla tai opiskelupaikkakunnalla oli paljon tai ainakin jollakin tavoin vaikutusta. 13 vastasi, ettei sillä ollut mitään vaikutusta koulutusalan valintaan.

Opiskelualan valintaan asuin- tai opiskelupaikkakunnalla oli eniten merkitystä liiketoimintaa tai kulttuurialaa opiskelleille alumneille. Vain kolme kymmenestä vastasi, ettei sillä ollut merkitystä. He kommentoivat asiaa mm. seuraavasti:

”Seinäjoella oli tarjolla, mitä halusin opiskella ja Seinäjoki oli lähikaupunki omaan kotipaikkakuntaan nähden.”

*”Kyllä, Seinäjoki kiinnosti, koska minulla on sukua siellä (äidin kotikaupunki).”
”Silloiseen elämäntilanteeseen sopi se, että opiskelu tapahtui Seinäjoella.”*

”Kotipaikkakunta vaikutti. En halunnut lähteä kauas toiseen kaupunkiin.”

Kolme viidestä tekniikan alan alumneista näki asuin- tai opiskelupaikkakunnalla olleen merkitystä opiskelualan valintaan. Kommentteina he esittivät mm.:

”Itse olisin halunnut muualle opiskelemaan, kauemmas kotoa, mutta vanhemmat halusivat, että menen Seinäjoelle.”

”Seinäjoesta oli positiivinen kuva ja etäisyys oli lähellä syntymäpaikkakuntaa.”

Sosiaalialalla asuinpaikkakunnan ja opiskelupaikkakunnan merkitys tuli esiin mm. seuraavissa kommentteissa:

”Vaikutti, koska ammattikorkeakoulutus oli mahdollista omalla paikkakunnalla, ei yliopisto mahdollisuutta.”

”Tiesin, että lähellä kotia voi opiskella haluamaansa alaa.”

Maatalousalaa opiskellut alumni kommentoi omaa opiskelualan ja paikkakunnan valintaansa hieman laajemmin:

”Etelä-Pohjanmaa veti puoleensa. Alan kouluja olisi ollut lähempänäkin, jopa kolme eri koulua, mutta halusin lähteä kauemmas kotoa, jotta näen muutakin maailmaa kuin kotikonnut. Tätä pidän tärkeänä niille, jotka miettivät koulutuspaikkakuntaa. Itsenäistyin samalla. Lisäksi sain täysin uusia näkökulmia moniin asioihin, jotka tehdään muualla päin Suomea eri lailla.”

3.3 Yleisen mielipiteen vaikutus koulutusalan valintaan

Yleisellä mielipiteellä kuten esim. medialla muisteli olleen vaikutusta koulutusalan valintaan vain kahdeksan alumnia. Näistä neljä oli opiskellut sosiaali- ja terveystieteitä. 18 vastaajaa puolestaan ilmoitti, ettei yleisellä mielipiteellä ollut vaikutusta heidän opiskelualansa valintaan. Yleisen mielipiteen vaikutusta kuvattiin mm. seuraavien kommentien:

”Aloitin opiskelut vuonna 2000. Tuolloin media ei ollut lähellekään sitä, mitä se nyt on, joten ei vaikuttanut.”

”Ei vaikutusta. Olen ollut aina suoraviivainen. Tiesin jo yläasteella, mitä haluan tehdä isona ja siihen suuntaan lähdin menemään. Mikäli en olisi tavannut puolisoani, olisin mennyt opiskelemaan samaa alaa Humakiin Turkuun.”

”Mediat liioittelevat asioita, joten en antanut niiden vaikuttaa päätöksiin. Eipä niissä kyllä paljoa ollut juttuja tästä koulusta.”

”Nuorempana (toisen asteen valinnassa) yleisellä mielipiteellä oli suurempi merkitys. Vanhemmiten ei niinkään.”

”Positiivinen mielikuva yleisen mielipiteen pohjalta.”

”Tietenkin sen verran vaikutusta, että ala tuntui eniten omimmalta.”

”Tradenomitutkintoa tehdessä ei vaikuttanut juuri, eikä media ollut silloin kovinkaan vahva markkinointikanava. Ylempää tutkintoa tehdessä vaikutti. Media antoi ajatuksen ylemmän tutkinnon tekemisestä.”

3.4 Opiskelitko unelma-alaasi vai vaihtuiko unelma opintojen aikana?

Suurin osa vastaajista, 17 alumnia koki opiskelleensa unelma-alaansa. Vain kahdeksan vastaajaa ei kokenut opiskelleensa unelma-alaansa tai se oli vaihtunut opiskelujen aikana. Unelma-alaansa opiskelleet kommentoivat vastauksiaan mm. seuraavasti:

”Opiskelin alaa, jota olin halunnutkin.”

”Opiskelin unelma-alaa, jonka olin päättänyt jo yläasteella ollessani. Tiesin jo silloin, mikä haluan olla isona.”

”Opiskelin unelma-alaani. SeAMKin koulutus alalta oli vain todella lapsenkengissä. Opettajista moni totesi kurssin aluksi, että ei ole pätevytetty opettaja ja sen huomasi pedagogiikan laadussa, vaikka itse laitteisto, ohjelma ja alan tietämys oli hallussa.”

”Unelma kehittyi ja jatkojalostui mitä pidemmälle opiskelin. Ja opiskelen edelleen.”

”Olen tehnyt SeAMKissa kaksi hyvää tutkintoa ja molemmat ovat auttaneet saamaan hyviä töitä.”

”Minulla kävi tuuri ja päädyin opiskelemaan juuri oikeaa alaa.”

Ne, jotka eivät kokeneet opiskelleensa unelmiensa alaa, kommentoivat mm. seuraavasti:

”En ole koskaan opiskellut unelma-alaani enkä vielääkään tiedä mikä se on.”

”En opiskellut unelma-alaani, mutta kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan toi koulutukseen mielekkyyttä ja jälkeinpäin se ei ollut hullumpi idea.”

”Haaveilen edelleen liiketalouden amk-opinnoista tai kauppatieteen opinnoista.”

”Oma unelma oli ehkä hukassa ja ehkä osittain vieläkin on. Mutta sosiaalialalle ohjautuminen tuntui luontevalta.”

”Unelma-ala vaihtui, kun pääsin töihin. Hoksasin, ettei ala, jota opiskelin, ollut minua varten.”

3.5 Muut mahdolliset koulutusalan valintaan vaikuttaneet tekijät

Muina koulutusalan valintaan vaikuttaneina tekijöinä tulivat vahvasti esille työllistymiseen ja taloudelliseen menestymiseen mahdollisuuteen liittyvät tekijät. Vastaajat kommentoivat muita tekijöitä mm. seuraavasti:

”Hyvät työllisyyden näkymät vaikuttivat valintaan.”

”Koulutusalani oli tekniikan alalta se monipuolisin ja erikoisin, joten siksi kiinnostuin. Edelleen saan suomentaa koulutusnimikkeeni.”

”Liiketaloutta lähdin opiskelemaan sen tarjoamien laajojen kansainvälistymismahdollisuuksien vuoksi.”

”Taloudellisesti järkevä ala, työmahdollisuudet.”

"Halu kehittää oman alan ammattitaitoa, kollegoiden ja esimiehen kannustus. Kollegoiden, saman koulutuksen käyneitä, malliesimerkki mahdollisuuksista."

"Hoitotyön jatkumona halusin opiskella ohjaajan työhön ja saada enemmän tietämystä erityisryhmistä."

Muitakin vaikuttaneita tekijöitä mainittiin, mm.

"Pari tuttua oli käynyt saman koulun ja he kehuivat sitä."

"Pidin kovasti matematiikasta ja olin siinä hyvä. Hain laskennan tradenomipuolelle sillä perusteella."

"Opintojen kuvaus vaikutti mielenkiintoiselta ja omalta jutulta, vaikka myöhemmin osoittautuikin harhaanjohtavaksi esimerkiksi koulutuksen antaman pätevyyden suhteen."

"Työkokemus ja työharjoittelu tapahtuma-alaa sivuavassa työssä herätti kiinnostuksen kulttuurituotantoon. Tuntui hyvältä valinnalta lähteä alalle, jota sivuavassa työssä olin jo todennut, että ala kiinnostaa."

4 OPINTOJEN AIKAISET VALINNAT JA PÄÄTÖKSET

Opintojen aikaisista valinnoista ja päätöksistä kysyttiin uraohjauksen, opintojenohjauksen ja yksittäisten opettajien merkitystä tulevaa uraa koskeviin päätöksiin. Lisäksi haluttiin tietää työelämäyhteistyön vaikutusta ja merkitystä tulevan uran kannalta.

Alumneilta kysyttiin myös, olivatko he työskennelleet opintojensa aikana. 28 vastaajasta 25 oli työskennellyt opintojen aikana. Osa vastaajista oli opiskellut monimuoto-opiskelijoina, joten opiskelu työn ohessa on tavanomainen käytäntö. Perusteluina työskentelyyn opiskelujen ohessa esitettiin erityisesti oman taloudellisen tilanteen parantaminen.

4.1 Uraohjaus, opintojenohjaus sekä henkilökohtaiset ohjauskeskustelut

Kun kysyttiin, millaiseksi alumni oli kokenut uraohjauksen ja opintojenohjauksen opintojen aikana, peräti 20 vastaajaa ei kokenut sillä olleen vaikutusta omiin opintoihinsa tai valintoihinsa. Kommenttien perusteella uraohjausta oli ollut todella vähän tai sitä ei vain osattu tunnistaa. Moni olisi uraohjausta kuitenkin jossain määrin kaivannut. Vastaajat kommentoivat opintojen aikaista ura- ja opintojenohjausta mm. seuraavasti:

”Eipä sitä juuri mielestäni ollut.”

”En koe sillä olleen merkitystä. Tiesin, mitä haluan ja sitä kohti suunnistin. Ehkä enemmän merkitystä olisi ollut silloin, jos en olisi tiennyt mitä työtä haluan tulevaisuudessa tehdä. Sen koin huonona, että minulle yritettiin tuputtaa, että kun minulla oli jo lapsiin suuntautuneen lähihoitajan tutkintotausta, niin en olisi saanut suuntautua amk-opinnoissani niin paljon lapsiin ja varhaiskasvatukseen. Näin jälkeen päin ajateltuna, onneksi pidin pääni enkä kuunnellut opettajien näkemystä.”

”En kokenut saavani varsinaista uraohjausta, mutta tutustuimme laajasti alamme yrityksiin ja työtehtäviin.”

”En muista opintojenohjauksesta juurikaan mitään. Opinto-ohjaajan muistan kokeneeni hankalasti lähestyttävänä ja asioihin perehtymättömänä.”

”En valitettavasti muista uraohjaukseen liittyviä asioita olleen.”

”Hieman laimeaksi. Valmistumisen jälkeen jää hieman tyhjän päälle varsinkin, jos harjoittelujakso ei täysin kohdistu oman alan töihin.”

”Mielestäni sitä olisi voinut olla enemmänkin.”

”Olemattomaksi, sitä oli hyvin vähän. Ohjausta varmaan olisi saanut, jos olisi sitä kovasti kaivannut, mutta ei sitä kauheasti mainostettu.”

”Suoraan sanottuna heikoksi. Opinto- ja uraohjaus käytännössä loppui toisen opiskeluvuoden jälkeen, jolloin asioista huolehtiminen jäi opiskelijan oman aktiivisuuden varaan.”

Yksi tradenomiksi vuonna 2013 valmistunut alumni pohti opiskelujen aikaista ura- ja opintojenohjausta tulevan uransa kannalta syvällisemmin.

”Siitä ei ole oikeastaan kovinkaan selkeitä mielikuvia. En muista, että uraohjausta tai opintojenohjausta olisi juurikaan ollut tai ainakaan riittävästi. Olisin ehkä kaivannut enemmän näkemystä siihen, mihin kaikkeen tutkinnollani on mahdollisuus päätyä, jotta olisin voinut alusta lähtien suunnata valintojani tiettyä päämäärää kohti. Unelmien työpaikka/urapolku hakee vielä muotoaan, mutta ehkä jollain opiskelujen aikaisilla valinnoilla olisi voinut vaikuttaa siihen, että se löytyy nopeammin?”

Ura- ja opinto-ohjaukseen tyytyväisiäkin kommentteja toki annettiin. Positiivisimpia olivat kommentit sosiaali- ja terveysalan alumneilta, mutta myös muilta aloilta tuli yksittäisiä tyytyväisiä kommentteja:

”Itsellä oli jo vahva pohja omaan ammattiin, mutta uraohjaus syvensi osaamista, vahvasti luottamusta omaan osaamiseen ja avasi uusia näkökulmia. Opintojenohjausta sai riittävästi ja laajasti.”

”Koin uraohjauksen tärkeäksi. Ohjaus oli hyvää ja vei kohti lastensuojelutyötä.”

”Opintojenohjaus oli hyvää, mutta uraohjaus oli mitätöntä.”

Ura- ja opintojenohjaukseen liittyen kysyttiin myös, millainen merkitys henkilökohtaisilla ohjauskeskusteluilla oli opintoihin tai uran kannalta tärkeisiin valintoihin. Ja edelleen haluttiin tietää, kenen kanssa tällaisia ohjauskeskusteluja oli mahdollisesti käyty. Vain kuusi alumnia kertoi henkilökohtaisilla ohjauskeskusteluilla olleen merkitystä valintoihin ja kolme kertoi saaneensa jonkin verran ajatuksia keskustelujen kautta. 16 vastasi, ettei keskusteluilla ollut merkitystä ja kuusi ei ottanut kysymykseen kantaa. Eri koulutusaloilla ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja.

Ne, jotka eivät muistaneet käyneensä henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja, kommentoivat asiaa mm. seuraavasti:

”En muista käyneeni mitään keskusteluja, joten niiden vaikutus oli erittäin vähäinen.”

”En oikeastaan muista käyneeni tällaisia keskusteluja. Ehkä aikuisopiskelijoille niitä tarjottiin vähemmän?”

”Koulutusaikana ei muistaakseni ollut henkilökohtaista ohjausta.”

”Luokkakavereiden kanssa eniten varmaan niistä keskusteltiin ja kyllähän ne näkökulmia antoivat.”

”Lähinnä keskusteluja oli opinnäytetyön yhteydessä yrityksen ja opettajan kanssa.”

”Muistan käyneeni vain yhden kunnan keskustelun ja se oli viimeisenä opiskeluvuotena, joten lähinnä kerrattiin, miten opinnot olivat menneet. Ei siis oikein mitään vaikutusta.”

”Sain eniten ohjausta kahdesta harjoittelupaikastani ja taholta, johon toteutin opinnäytteeni. En muista käyneeni kuin pari pakollista ohjauskeskustelua opon kanssa. En kokenut hyödyllisenä.”

”Tärkeimmät keskustelut kävin opiskelukavereiden kesken. Muistaakseni opintojenohjaajia oli kaksi aloittaneita 60 opiskelijaa kohti. Kun molemmat vielä opettivat, niin ei siinä ehdi kaikkien kanssa kovin syvällisiä keskustella. Tärkeintä oli itse ottaa selvää ja toimia päätöksensä mukaan.”

Hyviäkin muistoja antoisista ohjauskeskusteluista tuli:

”Ainekohtaisissa opinnoissa sai suuntaa, miten syventää osaamisen näyttämistä. Opinnäytetyöhön sai ohjaajalta hyvää ohjausta asiasisällön selkeyttämiseen samalla säilyttäen vahvan ammatillisuuden.”

”Keskustelut auttoivat jäsentelemään kokonaisuutta, E.P-H:lle kiitokset.”

”Omat ajatukset ehkä selkiytyivät entisestään, kun kävi opon ja ryhmänohjaajan kanssa keskusteluja.”

”Riitta Ranta oli merkityksellinen henkilökohtaisia keskusteluja silmällä pitäen. Myös Karin vaikutus oli merkittävä tässäkin asiassa.”

4.2 Orientaatiojaksojen, valinnaisten opintojen ja suuntautumisvalintojen vaikutus tulevaan uraan

Orientaatiojaksojen ja muiden yleisluonteisten opintojen vaikutusta piti suurin osa vastanneista alumneista vähäisenä tai merkityksettömänä. Vain yksi vastaaja koki näillä olleen vaikutusta hänen tulevaan uraansa. Yksi ravitsemisalun alumni totesi:

”Myyntipuhe on aina kannattavaa, se herättelee opintojen rakentamisessa.”

Muita kommentteja orientaatiojaksojen ja yleisluonteisten opintojen merkityksestä olivat mm.:

”En koe olleen vaikutusta.”

”Eivät vaikuttaneet, sillä tiesin pitkälti mitä puolta haluan opiskella, kun menin sinne.”

”En muista, että olisivat vaikuttaneet juuri mitenkään. Ehkä tiesin tarkkaan, miten haluan edetä.”

”Enemmän ohjasi kiinnostus.”

”Käytännön esimerkit, joita opettajat kertoivat työstään kentällä, vaikuttivat ehkä eniten.”

”Vahvasti valintojani, pysymään valitsemallani polulla.”

”Vähänlainen vaikutus, joka johtuu aikaisemmasta maatalousalan koulutuksesta. Kun tunsii käsiteltävät asiat ja niiden perusteet, niin tiedon ja taidon syventämiseen ei orientaatiojaksoilla juuri merkitystä ollut. Valinnat kykenin tekemään siis ilman orientaatiojaksoja.”

Sillä, mitä valinnaisia opintoja oli opiskeluaikanaan ottanut ja mihin oli suuntautunut, oli lähes puolelle vastanneista alumneista ollut paljon merkitystä tulevan uran kannalta. Valintojen merkitystä kuvattiin mm. seuraavilla kommentteilla:

”Ala on pysynyt samana, mutta kehittymistä on tapahtunut työtehtävien muutoksissa juuri valinnaisten myötä.”

”Alun perin työ oli suuntautumervalintojen mukaista.”

”Kieliopinnot ja vaihtojakso ovat vaikuttaneet siihen, että olen päätenyt ulkomaille töihin. Muutoin liiketalouden tutkinto on sen verran laaja, että olisin voinut päätyä monenlaisiin työtehtäviin. Työharjoittelu on vaikuttanut siihen, että olen päätenyt tekemään HR-puolen töitä, vaikka kouluaihana kirjanpito ja kansainväliset suhteet kiinnostivat enemmän.”

*”Niiden avulla sain nykyisestä työpaikasta työn, jota kautta olen päässyt etene-
mään urallani.”*

*”Suoritin opinnoissani vaadittavat varhaiskasvatuksen 60 opintopistettä suun-
taamalla opintojani varhaiskasvatukseen. Näin ollen työskentelen tällä hetkellä
vakituisesti varhaiskasvatuksessa.”*

”Tukeneet ja antaneet uusia näkemyksiä uran varrella.”

”Tukeneet urakehitystä. Mahdollistaneet etenemisen.”

Yksi kulttuurin alan opiskelija kertoi valinnaisilla opinnoilla olleen merkittävä vaikutus nykyiseen työuraan:

”Suuntautumiseni markkinointiin ja viestintään koulu- ja työelämäprojekteissa on johtanut siihen, että työskentelen tällä hetkellä markkinointikoordinaattorina, vaikka minulla ei varsinaisesti ko. työhön koulutusta olekaan. En tee enää juurikaan tapahtumatuotantoon liittyviä töitä, mutta alun perin tulinkin tähän yritykseen ryhmämyyntitehtäviin, joka pitää sisällään asiakastapahtumien toteutukset. Siiryin myöhemmin markkinointiin.”

Ne, jotka eivät kokeneet valinnaisten opintojen tai suuntautumisten vaikuttaneen tulevaan uraansa, kommentoivat mm. seuraavasti:

”Eivät mitenkään, koska en koskaan työllistynyt sille alalle, missä opintojen aikana olin parhaimmillani.”

”Eivät mitenkään. Olen työskennellyt täysin eri alalla kuin mitä opiskelin valitsemassani suuntautumisvaihtoehdossa.”

”Eivät tähän mennessä mitenkään, sillä työurallani en ole päässyt juurikaan hyödyntämään kumpaakaan. Nykyisessä työssäni hyödynnän amk-opintojen perusopintoja.”

”En päässyt suuntautumaan erityisryhmiin, vaikka halusin, mutta olen silti aina työskennellyt sillä saralla.”

”Eniten opintojen aikana oli hyötyä työharjoitteluista ja hankkeistetusta opinnäytetyöstä.”

”Vain vähän vaikutusta. Kielistä on ollut hyötyä.”

4.3 Yksittäisten opettajien, vierailevien luennoitsijoiden ja opintojen aikaisen palautteen merkitys

Yksittäisen opettajan merkitys opiskelijan valintoihin ja tulevaan uraan saattaa olla joskus hyvinkin suuri. Tämä tuli ilmi myös alumnien vastauksissa. Vaikutukset olivat valtaosin positiivisia, mutta myös negatiivisia muistoja oli joillekin alumneille jäänyt opintojen ajalta. Kolmetoista vastaajaa oli kokenut jonkun opettajan olleen tärkeä vaikuttaja hänen tulevan uransa kannalta. Tätä kommentoitiin mm. seuraavasti:

"Englannin opettajani vaikutti aika lailla. Hän kannusti lähtemään vaihtoon ja kieliopintoihin muutenkin. Kielitaidon ansiosta olen nykyisessä asemassani. Muutenkin opettajat olivat erittäin kannustavia ja mukavia. En voi moittia ketään."

"Eräs opettaja, joka tuli opintojen loppuvaiheessa, jäi mieleeni, koska hän opetti asiat niin, että ne lopulta aukenivat. Olisin kovasti halunnut työelämässäkin päästä kyseiselle alalle, mutta en päässyt vaan ajauduin ihan muualle."

"Hankintalain opettajalla oli merkitystä, koska hän lisäsi kiinnostusta aiheeseen, josta on ollut hyötyä myöhemmin töissäni."

"Kielten opettajien kannustus on innostanut jatkamaan kv-tiellä."

"Kyllä oli, sillä Hillevi Eromäkeä voin kiittää nykyisestä tilanteesta isolla sydämellä!"

"Muistan kansantalouden opettajan, joka oli äärimmäisen hyvä luennoitsija ja fiksu. Olin itse kyseisessä aineessa huono, mutta mielenkiintoni heräsi!"

"On. Ilman yliopettaja Kari Salon panostusta en varmastikaan olisi koskaan lähtenyt yrittäjän uralle. Karin merkitys on ollut erittäin suuri urani kannalta."

"Parhaat opettajat pakottivat ajattelemaan asioita itse. Oppi, joka ei koskaan mene hukkaan."

"Silloin opettajat tuntuivat vertaisilta ja he toivat esiin meidät tulevina kollegoina. Se vahvisti oman ammatillisuuden kehittymistä. Luottamustehtäviin pyynnöt kannustivat myös."

Opettajien antaman palautteen merkitys nähtiin pääsääntöisesti erittäin tärkeäksi. Vain neljä vastaajaa ilmoitti, ettei sillä ollut heidän kannaltaan merkitystä. Opettajien antamaa palautetta kommentoitiin mm. seuraavasti:

"Antoi hyvin suuntaa, miten kehittää opintojaan."

"En muista sinänsä palautteita, mutta ainakin ammattikorkeakoulun aikana opin arvioimaan omaa toimintaani. Joskin hyvinkin kriittisesti, mutta kuitenkin."

"Erittäin tärkeä. Opettajien on syytä keskittyä palautteissaan esim. harjoitustyön sisältöön eikä ulkoasuun."

"Hyvin tärkeäksi, sillä sen kautta opiskelija kykenee vielä parantamaan osaamistaan. Omaan tekemiseen sokeutuu ja ulkopuolinen auttaa näkemään sen missä on heikkouksia sekä vahvuuksia."

"Kyllä se auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja toisaalta niitä osa-alueita, joihin ei kannatakaan panostaa sen enempää."

"Palautteet mahdollistavat eri vaihtoehtojen vertailun ja omien näkemysten hahmottumisen."

"No jaa, eipä paljon annettu."

"Nykyään aikuisempänä ainakin koen palautteen merkityksellisenä. Opinnoistahan on tarkoitus oppia ja palaute opettaa paljon."

"Näen ison merkityksen, varsinkin nuoremmille opiskelijoille. Mutta kokeneemmatkin henkilöt tarvitsevat sitä."

"Palautetta oli todella tärkeä saada, jotta pystyi kehittymään. Harvoin sai kunnon palautetta."

"Vaatimustaso saisi olla kovempi. Enemmän työelämän kokemuksia mukaan opiskeluun."

Myös vierailevat luennoitsijat olivat antaneet hyviä eväitä ainakin kahdelletoista kyselyyn vastanneelle. He kertoivat saaneensa vierailijoilta mm. seuraavia uraan vaikuttaneita asioita:

"Hannu Malkamäki tarjosi töitä Pajurinteen lastenkodista ollessaan vierailevana luennoitsijana SeAMKissa. Tämä oli urani kannalta erittäin tärkeää."

"Johtamisopintoja veti nainen, joka antoi inspiraatiota siihen, että naisenakin voi pärjätä miesvaltaisella alalla."

"Kyllä niistä on jotain sellaista jäänyt mieleen, mitä ei olisi koulussa muuten oppinut."

"Saksalaisen autonvalmistajan tuotekehityshenkilön luento on jäänyt pysyvästi mieleen. Lisäsi kiinnostusta tuotekehitykseen."

"Työelämässä olevat luennoitsijat ovat erittäin tärkeitä alalla, jossa kaikki on jatkuvassa muutoksessa."

"Vierasluennoitsijat antoivat kuvan omasta työstä. Se auttoi omien valintojen pohdinnassa."

"Yksi draamaopettaja oli mieletön."

"Yritysjohtajien vierailut olivat parhaita."

"Yamk -opinnoissa vierailevien luennoitsijoiden merkitys oli suuri."

4.4 Kansainvälinen vaihto ja sen merkitys

Kansainväliseen vaihtoon lähteminen on nykyisin monelle opiskelijalle tärkeä osa opintoja. Aktiivisimpia vaihtoon lähtijöitä ovat olleet liiketoiminnan ja kulttuurin opiskelijat. Alumnikyselyyn vastanneista kuitenkin vain viisi alumnia oli ollut opintojen aikana vaihdossa. Moni ilmoitti kuitenkin katuneensa jälkeen päin, ettei tullut lähdettyä. Vastajat kommentoivat vaihtoon lähtöä mm. seuraavasti:

”En ollut, mutta jälkeenpäin olen ajatellut, että olisi pitänyt lähteä.”

”En, olisi pitänyt mennä.”

”En, olisin kyllä halunnut jälkeenpäin ajateltuna lähteä.”

”En, mutta intensiivikurssilla kyllä. Toi rohkeutta ja kehittämistyön kannalta näkökulmia.”

”Olin kolme kuukautta Tansaniassa. Tärkeä kokemus.”

”Olin ja se vaikutti siihen, että päädyin ulkomaiseen yritykseen ulkomaille töihin. Toivon ja uskon, että tämä on vahvuus Suomen työmarkkinoilla, kun palaan sinne.”

”Olin lukukauden. Ylimääräisiä opintopisteitä, ei vaikutusta uraan.”

”Olin. Se opetti itsestä isoja asioita. Ammatillinen kehitys jäi vaihdon puitteissa odotettua pienemmäksi, mutta kokemuksena en ikinä vaihtaisi pois.”

”Olin. Vaikutti kokonaan uran kehitykseen. Ensin luulin, että olen kiinnostunut laskennasta ja taloushallinnosta. Vaihdon jälkeen hoksasin, että olenkin aika lahjakas kielissä ja sitä kautta olen siirtynyt kansainvälisten tehtävien pariin, jotka sain toki sen avulla, että olin opiskellut laskennan. Vaihdossa oleminen vaikutti kielitaitoon merkittävästi.”

4.5 Opiskelukavereiden, perheen tai lähiverkoston vaikutus opintoihin ja valintoihin

Opiskelukavereilla, perheellä tai lähiverkostolla oli yllättävänkin suuri merkitys kyselyyn vastanneiden opintoihin ja valintoihin. Peräti 16 kertoi näillä olleen vaikutusta omiin opintoihin ja valintoihin. Asiaa kommentoitiin mm. seuraavasti:

”Eniten ja ainoastaan vaikuttivat varmaan vain opiskelukaverit. Siten, kun muiden opinnot etenivät, me kaikki etenimme hyvin samaan malliin.”

”Harjoittelupaikan valitsin läheltä kotipaikkakuntaani.”

”Lähiverkostolla oli vaikutusta valintoihini.”

”Kukaan ei pystynyt vaikuttamaan siihen, mitä minä halusin. Minulla oli ollut jo kauan selvät sävelet ja suunnitelmat opintojeni suhteen, eikä kukaan pystynyt niihin vaikuttamaan.”

”Olen aina tehnyt omat valintani. Osallistuin kursseille oman kiinnostukseni mukaan, en sen mukaan oliko tunneilla tuttuja vai ei.”

”Opintojeni aikana elin parasta aikaa. Olen suurperheen esikoinen, joka oli lukuvuoden aikana onnellisimmillaan, koska sain palata syksyisin opiskelemaan ja asumaan opiskelija-asuntoon. Harrastuksiini kuului vain opiskelu. Eli perhe vaikutti periaatteessa sillä, että halusin pois vanhempien sääntöjen alta ja elämään omaa elämääni.”

”Opiskeluaikana luodut työelämäverkostot poikivat harjoittelupaikkoja ja työpaikkoja. Erittäin tärkeää luoda verkostoja. Koen, että omalta luokaltani parhaiten alalle työllistyivät ne, jotka tekivät aktiivisesti harjoitteluja ja töitä opiskeluaikana (myös kesäisin).”

”Opiskelukavereiden kanssa muodostettu ryhmähenki tuki vahvasti opiskelumotivaatiota. Tosin sillä ei ollut lopulta valinnoissa juurikaan merkitystä, sillä ne tehtiin oman kiinnostuksen mukaan. Perhe ja lähiverkosto ei vaikuttanut juurikaan.”

”Opiskelukaveri vaikutti vaihtoon lähtemiseen, mutta muuten ei muut kyllä vaikuttaneet opintoihin tai valintoihin.”

”Perhe on kannustanut kansainvälistymään, joten olin kiinnostunut kielten opiskelusta ja vaihtoon lähdestä.”

”Perheellä oli suuri vaikutus, koska paine nopealle työllistymiselle oli suuri.”

”Sain vahvasti tukea perheeltä ja lähiverkostoltani. Opiskelukavereiden kanssa tsemppattiin toisiamme parhaimpaan tulokseen ja haastavilla hetkillä he auttoivat jaksamaan.”

”Suuri. Meillä oli hyvä ja aktiivinen kaveriporukka. Vanhemmat kannustivat työn tekoon ja tuttavien kautta löytyi sijaisuuksia alalta.”

4.6 Työelämäyhteistyön vaikutus opintoihin

Selkeästi suurin vaikutus opintoihin, niiden aikana tehtyihin valintoihin ja tulevaan uraan oli alumniensa mielestä ollut työelämäyhteistyöllä. Työelämäyhteistyöhön kuuluivat esim. projektit ja projektiopinnot, FramiPro, työharjoittelu, harjoittelupaikan työyhteisö sekä ulkopuoliselle toimeksiantajalle tehty opinnäytetyö. 24 alumnia oli sitä mieltä, että työelämäyhteistyöllä oli ollut suuri vaikutus heidän opintoihinsa ja tulevaan uraansa. Vain neljä vastaajaa ei

osannut ottaa asiaan kantaa tai piti työelämäyhteistyön merkitystä omalta osaltaan vähäisenä.

Työelämäyhteistyön tärkeää merkitystä kommentoitiin mm. seuraavasti:

”Erittäin merkityksellinen. Tärkeämpi kuin itse koululla.”

”Harjoittelu oli hyvä, kun oli pidempi jakso. Pääsi tekemään käytännössä ja hokasasi, että kuinka paljon onkaan opittavaa.”

*”Harjoittelupaikka avasi omaa kuvaa alasta. Harjoittelu oli hyvä paikka tutustua ja verkostoitua alan ammattilaisten kanssa. Varsinkin kun valitsin itselleni hie-
man vieraammat harjoittelupaikat.”*

”Harjoittelupaikka oli silloinen ja myöhempikin työpaikkani.”

*”Harjoittelupaikka on ehdottomasti vaikuttanut eniten siihen, minkälaisia valin-
toja olen tehnyt opiskeluihin liittyen.”*

*”Harjoittelut olivat selkeästi opintojen parasta antia. Toki harjoitteluiden onnis-
tumiseen liittyen opiskelijalla itsellään on suuri vaikutus. Joko sitä haluaa hakea
harjoitteluun sellaisiin tehtäviin, mitkä kiinnostavat ja joissa on mahdollisuus
saada jalkaa oven väliin tai sitten menee sieltä, mistä aita on matalin. Itselleni
tarjottiin jälkimmäisen harjoittelun jälkeen palkallista tehtävää, mutta olin jo sil-
loin muuttamassa takaisin Turkuun ja jouduin kieltäytymään.”*

*”Käytäntö opettaa aina paremmin kuin teoria. Harjoittelupaikat antoivat paljon.
Opinnäytetyö toki oli minulle vain tehtävä muiden joukossa eli en pitänyt sitä
mitenkään suuressa arvossa. Johtui osittain siitä, että se oli viimeinen tehtävä
ennen valmistumista. Sama, mitä tuli, kunhan saa koulun läpi.”*

”Työelämäprojektit olivat mielenkiintoisia ja antoivat jalansijaa työmarkkinoille.”

*”Opiskeluaikani projektiopinnot eivät olleet vielä mahdollisia tai niitä ei aina-
kaan aktiivisesti tarjottu. Muuten työssäoppiminen on yksi parhaista tilaisuuksista
luoda yhteyksiä ja tehdä osaamistaan tunnetuksi. Ne autoivat myös sel-
keyttämään opittuja asioita. Syntyi myös uusia kysymyksiä, joihin koulussa ky-
keni hakemaan vastauksia. Työssäoppimisesta hankittua tieto- tai taitopää-
omaa saattoi hyvin käyttää jossain opintojen aikana.”*

*”Projektiharjoittelulla oli minuun suurin vaikutus. Tajusin, että haluan olla mu-
kana kehittämistyössä. Harjoittelupaikkoihin jäin usein kesätöihin. Opinnäyte-
työn aiheeseen liittyen teen edelleen toisinaan töitä.”*

*”Suuri vaikutus. Tein pitkän harjoittelun ja opinnäytetyön samaan yritykseen ja
työskentelen yrityksessä edelleen. Myös projektit yritysten kanssa olivat tär-
keitä.”*

*”Todella tärkeä työllistymisen kannalta. Kontaktien luominen sekä työkokemus-
ten kartuttaminen olivat ratkaisevia.”*

”Tsemppasi tekemään parhaansa. Hyvä näytön paikka itselle vahvasta osaamisestani.”

”Työharjoittelu oli ensisijaisen tärkeää uran kehittymiselle.”

”Työharjoittelut ja työyhteisö harjoittelupaikoissa vaikuttivat varmasti eniten valintoihini sekä opintojen aikana että niiden jälkeen. Opinnäytetyön tein harjoittelupaikassa, jossa olin myös töissä esimerkiksi loma-ajat.”

”Työllistyin harjoittelupaikkani kautta useiksi vuosiksi.”

Kriittisiäkin kommentteja työelämäyhteistyöstä/työelämäprojekteista annettiin mm. seuraavasti:

”Ei vaikuttanut juurikaan tai silloin ei siihen kiinnittänyt huomiota niin paljoa kuin nyt antaisi sille arvoa.”

”Kyllä niistä hieman näkökulmia sai. Projektit olivat monesti kuitenkin aika kaukana työelämän toiminnasta. Työelämän toiminta ja töiden vaatimustaso ovat kuitenkin paljon kovempia.”

”Minun opiskeluaikana ei vielä ollut työelämäyhteistyötä. Harjoittelupaikka piti etsiä itse eikä opinnäytetyön aiheeseenkaan saanut apua. Itse piti kaikki hoitaa.”

”Projekteja, joissa oli mukana ulkopuolinen taho, oli hyvin vähän. Kun niitä oli, kurssien sisältö oli aika kankeaa ja vähän yliampuvaakin tekemistä. Ei tuntunut, että tekemistämme töistä oli oikeasti hyötyä kulloinkin mukana olevalle yritykselle.”

5 OPINTOJEN JÄLKEINEN TYÖELÄMÄ JA URA

Opintojen jälkeisestä työelämästä ja urasta haluttiin saada tietoa mm. merkittävimmistä käännekohtista alumnin uran aikana, sattuman merkityksestä sekä muista työuraan vaikuttaneista mahdollisista tekijöistä. Millainen perheen, lähiverkostojen ja työelämäverkostojen merkitys oli ollut työllistymiseen ja tulevaan työuraan? Lisäksi kysyttiin, onko työpaikka vaihtunut työuran aikana, onko työnkuva muuttunut vuosien varrella ja kokeeko vastaaja edenneensä työurallaan.

5.1 Merkittävimmät käännekohdat työuralla

Vakituisen työpaikan saanti oli ollut monellekin se tärkein käännekohta tulevaa työuraa ajatellen. Myös koulutusta vastaavan työpaikan saanti tai vastuunottoa ja rohkeutta vaativat isot hankkeet olivat olleet merkittäviä etappeja työuralla. Osalle uudelle paikkakunnalle tai ulkomaille muutto olivat avanneet uusia näkymiä urakehitykseen. Muutama kertoi myös perustaneensa oman yrityksen, jota kautta olivat päätyneet yrittäjän uralle.

Työuran kannalta merkittäviä käännekohtia kuvattiin mm. seuraavasti:

”Eteneminen ammatissani koulutusta vastaavaan ammattiin oli merkittävä käännekohta. Eteneminen alkoi nousujohteisena heti valmistuttuani.”

”Merkittäviä käännekohtia olivat kaksi isoa hanketta, joissa olen työskennellyt vastaavana ja toiminut esimiehen sijaisena. Vastuu, rohkeus ja itseluottamus ovat lisääntyneet.”

”Lähdin puoli vuotta valmistumisen jälkeen työskentelemään Satakunnan alueelle ja se on ollut elämäni jokaisella osa-alueella parhain päätös!”

”Merkittävintä oli se, kun hain työpaikkaa, johon en tullut valituksi, mutta sain samasta paikasta toisen työtarjouksen. Sitä kautta ajauduin alalle, jolla olen ollut siitä päivästä lähtien.”

”Muutin Helsinkiin ja hain aktiivisesti haastavampaa työtä. Pääsin hyvään firmaan töihin, joka antoi eväät nykyiselle pankkiuralleni.”

”Olen töissä lastensuojelussa. Merkittäviä käännteitä uralla ovat olleet kolmivuorotyöstä perhetyöhön ja vastaavaksi ohjaajaksi päivätyöhön pääsy. Nyt on suurempi palkka ja vastuu.”

”Olen työskennellyt määräaikaisissa työsuhteissa koko tähänastisen urani, mutta vuodenvaihteen jälkeen aloitan oman yritystoiminnan.”

”Paikkakunnalta muutto perheen kanssa ja uuden työn vastaanottaminen. Sen jälkeen oppimista on tapahtunut koko ajan ja jatkuu.”

”Käännekohta oli, kun soitettiin ja kysyttiin töihin toiseen paikkaa. Juuri oikeassa kohtaa, kun edellinen työpaikka alkoi ahdistaa.”

”Merkittävää oli talousosastolta kansainvälisiin tehtäviin siirtyminen.”

”Tein erikoistumisharjoittelun työpaikassa, jossa olen nykyisin töissä. Olen kehittynyt ja erikoistunut ajan saatossa hommaan, josta todella pidän. Alussa tosin ajattelin, että tuo työhomma ei tule sopimaan minulle.”

”Merkittäviä käännekohtia olivat työllistyminen harjoittelupaikkaan ja ajautuminen opettajaksi.”

”Merkittäviä käännekohtia olivat ulkomaille lähtö ja alan vaihto kulttuurialalta liiketalouteen. Tosin toivon voivani jossain vaiheessa toteuttaa molempia aloja.”

”Merkittävä käännekohta oli valinta luottamusmieheksi.”

”Tärkeä käännekohta oli valmistumisen jälkeen freelanceriksi siirtyminen.”

”Merkittävä käännekohta oli yhtiön perustaminen.”

5.2 Sattuman ja muiden tekijöiden merkitys työllistymisessä

Kun on oikeassa paikassa oikeaan aikaan, voi sattuman kautta saada työuraansa aivan uudenlaista potkua. Hyväksi tuuriksikin sattumaa monet nimittivät. Tätä mieltä oli suurin osa kyselyyn vastanneista alumneista. Peräti 21 alumnia näki sattumalla olleen suuri tai ainakin jonkinlainen merkitys heidän tulevaan työuraansa. Tärkeää on kuitenkin olla itse aktiivinen ja luoda sitä kautta sattumalle mahdollisuuksia. Sattuman merkitystä kommentoitiin mm. seuraavasti:

”Näen sattuman aika merkittävänä. Täytyy olla oikeassa paikassa oikeaan aikaan.”

”Pitää olla hyvää säkääkin, kun saa työpaikan ja varsinkin vakipaikan.”

”En usko sattumaan. Uskon, että olemalla aktiivisesti mukana eri ympyröissä, asioita väistämättä tapahtuu.”

”Enemmän ahkeruudella ja soveltuvuudella on aluksi merkitystä, myöhemmin myös sattumalla.”

"Kohdalleni on sattunut hyviä esimiehiä. He ovat nähneet minussa potentiaalia ja kannustaneet eteenpäin."

"Hyvä ja innokas saa aina töitä."

"Kohtalolla on merkitystä ja ainakin omalta osaltani se on puuttunut peliin."

"Kyllä sattumalla on vaikutusta. Jos en olisi valmistunut keväällä 2011, en olisi voinut hakea valmistuneena opiskelijana elokuussa 2011 perustettuun tehtävään. Toisaalta, jos tehtävä oltaisiin perustettu elokuun sijaan vaikkapa vuoden 2012 tammikuussa, olisi siihen ollut hakemassa Turku 2011 kulttuuripääkaupunkivuoden jäljiltä työttömäksi jääneitä, itseäni pidempään työelämässä olleita henkilöitä monta kymmentä. Toki tehtävääni haki aikanaan itseni lisäksi 197 muutakin henkilöä. Oli siinäkin jo osattava perustella hyvin, miksi on paras hommaan."

"Miespuolisena olen huomannut, että meitä oltaisiin repimässä joka suuntaan."

"Minulla oli hyvä tuuri, kun sain hyvän harjoittelupaikan, vaikka töitä ei ollut paljon tarjolla kyseiseen aikaan."

"Täytyy olla oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Oli todella vaikea saada koulutusta vastaavaa työtä valmistumisen jälkeen. Monet paikat menivät suhteiden avulla."

"Oli siinä ehkä hiukan tuuria, että pääsin harjoitteluun aikanaan tähän firmaan."

"Sattumalla ei ole pitkässä juoksussa mitään merkitystä. Vain luja usko ja tahto ratkaisevat."

"Sattuman painoarvo voi olla jopa puolet eli hyvin merkittävä. Olen nykyisessä työssäni sattuman vaikutuksesta."

"Sattumilla on ollut iso merkitys työllistymisessäni, etenkin uusien työpaikkojen löytymisessä."

"Sattuman kautta olen oikeastaan saanut kaikki työni. Ajoitus on ollut täysin oikea."

"Näen sattuman merkityksen suurena. Ja uskon myös siihen, että asioilla on joku merkitys, että ne tapahtuvat. Jos en olisi opiskellut laskentaa, en olisi päässyt nykyiseen työpaikkaani. Jos en olisi ollut vaihdossa, olisin lopettanut opiskelut varmasti aiemmin ja hakenut jotain toista työpaikkaa eikä kielitaito olisi tällä tasolla. Jos näitä ei olisi ollut, en olisi nykyisessä unelmatyössäni ja etenisi urallani."

"Oli sattuma, että tulin sijaistamaan kahta työpäivää. Omalla tekemisellä vakiinnutin itselleni työpaikan."

"Uskon, että sattumalla on ollut merkitystä. On oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja tuntee oikeita ihmisiä. Omat työ- ja harjoittelupaikkani olen löytänyt suhteilla, en avoimen haun kautta."

Sattuman lisäksi pyydettiin alumneja kertomaan, mitä muita tärkeitä asioita he haluaisivat tuoda esiin uraansa edistävinä tekijöinä. Monet niistä liittyivät lisäkoulutukseen ja omiin positiivisiin ominaisuuksiin. Näin alumnit kommentoivat:

”Elämäntilanteiden ja etenkin taloudellisen tilanteen vaikutus on ollut suuri. Tiukan paikan tullen on ollut pakko saada parempi palkkaista työtä, vaikka se on tarkoittanut erikoistumisopintoihin hakeutumista, sinne pääsemistä ja vuorotyön ohella opiskelua.”

”Uraani on vaikuttanut esimies, joka on kerta toisensa jälkeen soittanut minulle ja pyytänyt töihin. Hän on antanut minulle vastuuta ja luottanut minun kykyyni selvitä.”

”Ilman MBA koulutusta en olisi päässyt välttämättä etenemään urallani.”

”Johtamiskulttuurilla ja esimiestyöllä on ollut vaikutusta siihen, mihin ja kuinka nopeasti olen päätenyt. Se on tavallaan valitettavaa, vaikka itselläni onkin ollut ihan myönteisiä kokemuksia. Esimiestään ja tämän johtamistyyliä kun voi harvoin valita eikä siihen voi itse vaikuttaa.”

”Koulutus on ollut tärkeää.”

”Lisäopinnoilla koulutuksen jälkeen on ollut merkitystä.”

”Olen aina pyrkinyt tekemään minulle annetut hommat hyvin ja moitteetta. Olen omistautunut työlleni enkä ole koskaan pahemmin luovuttanut, vaikka heikkoja hetkiä on ollut. Kai näillä asioilla on jotain vaikutusta työssä kehittymiseen.”

”Oma henkilökohtainen taustani, harrastuneisuuteni sekä persoona ovat varmaan omalta osaltaan vaikuttaneet siihen, että olen nykyisessä työssäni.”

”Optimistisuus, kaiken antaminen ja tiedonnälkä ovat vieneet minua eteenpäin. Se on vaatinut muiden kannustamista ja periksi antamattomuutta. En ikinä olisi nähnyt itseäni tällä uralla, koska nuorena ajattelin, että en ole tarpeeksi hyvä päästäkseni näin pitkälle.”

”Terveys on pakottanut keventämään ja opiskelemaan lisää.”

5.3 Perheen, lähiverkostojen ja työelämäverkostojen vaikutus työllistymiseen ja uraan

Kuten opinnoissa myös työllistymisessä ja uran rakentamisessa perheen ja verkostojen merkitys on suuri. Ilman perheen ja lähiverkoston tukea ja kannustusta oman elämän ja työuran rakentaminen olisi yksinäistä puurtamista. Työelämäverkostojen merkitys on aina ollut suuri, mutta on nähtävissä, että niiden merkitys kasvaa tulevaisuudessa entisestään.

19 vastaajaa oli sitä mieltä, että perheen ja verkostojen merkitys oli ollut suuri tai ainakin niillä oli ollut merkitystä oman uran kannalta. Kuusi vastaajaa kertoi, että heidän osaltaan perheellä ja verkostoilla ei ollut merkitystä ja kolme vastaajaa ei ottanut aiheeseen kantaa.

Perheen ja verkostojen merkitystä työllistymiseen ja uraan kommentoitiin mm. seuraavasti:

"110 %"

"Aviomieheni veli puhui työpaikallaan olevasta avoimesta työpaikasta, jota sitten hain ja sainkin sen. Lisäksi perhe on kannustanut uskomaan itseeni ja olemaan kunnianhimoinen."

"Ei suurta merkitystä."

"Vaikutus on ollut kannustava ja etenemistä tukeva."

"Kyllä puolison ja lasteni tukikohta vaikuttaa omiin työelämän mahdollisuuksiin ja työpaikan sijaintiin."

"Lähiverkostolla on ollut merkitystä omien uravalintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa."

"No, kaiketi pieni apu on ollut vanhoista tutuista."

"Perhe ja myöhemmin työelämäverkostot ovat olleet merkittävässä roolissa urani aikana. Myös suhteet opiskelukavereihin ovat vaikuttaneet myöhempään työllistymiseen."

"Perhe luotti siihen, että vaikka muutan takaisin kotikuntaani ilman tietoa tulevasta, tulen saamaan töitä. Näin kävi, enkä lopulta ollut päivääkään työttömänä. Tämä muutos poiki sen, että tällä hetkellä minulla on vakituinen työsuhde."

"Perhe on antanut täyden tuen valinnoilleni, mutta en näe muuten vaikutusta."

"Puolison esimerkki on ollut tärkeää."

"Suurin merkitys on ollut ehkä työelämäverkostolla. Vanha työkaveri houkutteli uuteen työpaikkaan, mistä minulle tarjottiin töitä."

"Työelämäverkostoilla on ollut suuri merkitys. Kun hoitaa työnsä hyvin, se huomataan."

"Tärkein on ollut työelämäverkosto, joka osittain luotiin työssä oppimisen aikana. Sen kautta löysin töitä, vaikka sattumalla olikin vaikutusta."

"Verkostot ovat tärkeä osa työtä. Jos verkostot ovat suppeat, ei saa laajennettua näkemyksiä ja osaamista."

5.4 Työnkuvan muuttuminen ja urakehitys

Alumneilta kysyttiin, oliko heidän työnkuvansa vuosien mittaan muuttunut ja kokivatko he edenneensä työurallaan. Valtaosa vastaajista koki edenneensä urallaan työnkuvan muuttuessa vaativammaksi. Vain seitsemän vastaajaa kertoi tuntevansa, ettei ollut edennyt urallaan toiveidensa mukaisesti.

Urallaan etenemistä kokeneet kommentoivat mm. seuraavasti:

”Olen edennyt urallani; asentaja, suunnittelija, työnjohtaja, opettaja.”

”Ehdottomasti olen edennyt urallani. Vastuullisessa asemassa nykyään.”

”Kyllä, tällä hetkellä työskentelen esimiesasemassa.”

”Olen edennyt jonkin verran. Työnkuva on hiukan muuttunut kulloisenkin työpaikan mukaan.”

”Olen edennyt urallani noin vuoden välein ja tehnyt sen eteen paljon töitä.”

”Olen edennyt assistentin asemasta oman työtehtäväni vastaavaksi.”

”Olen aloittanut assistentista ja tällä hetkellä olen johtoasemassa.”

”Olen muuttunut hoitajasta ohjaajaksi, hankevastaavasta työhön valmentajaksi ja edelleen asiantuntijaksi.”

”Työnkuva on muuttunut merkittävästi ja olen edennyt urallani. Työnkuvan muuttumisen kannalta merkittävä tekijä oli vakituisen työpaikan saaminen, jolloin vastuu muuttui freelance ajoista toisenlaiseksi. Pitkäjänteisen työn tekeminen on toisenlaista kuin projektiluontoinen työ.”

”Mielestäni olen edennyt urallani, johon osittain on syynä SeAMKin jälkeinen jatkokoulutus.”

”Osaamiseni on laajentunut. Olen myös suorittanut ylemmän tutkinnon työn ohella uudessa työssäni.”

”Työnkuvani on pysynyt suunnilleen samana, mutta olen saanut vuosien myötä enemmän vastuuta ja olen nykyään enemmän asiantuntijaroolissa.”

Ne alumnit, jotka eivät kokeneet edenneensä urallaan toivomallaan tavalla, kommentoivat asiaa mm. seuraavasti:

”En koe, että olisin edennyt urallani. Olisin halunnut enemmän kuin määräaikaisia työsuhteita. Työnkuvani on muuttunut joka kerta, kun olen työllistynyt uuteen työpaikkaan. Aina olen aloittanut niin sanotusti alusta. Tähän kyllästyneenä

koen mielekkääksi yritystoiminnan aloittamisen, koska voin itse vaikuttaa ainakin osittain työnkuvaani.”

”Tiimissäni on tehty vuoden 2011 jälkeen neljä suurempaa organisaatiomuutosta eli tahti on ollut varsin tiivis. Eteneminen on hankalaa, kun tiimissä on useampi yli 50-vuotias, jotka menevät näkymättömässä nokkimisjärjestyksessä edelle. Työnkuva on muuttunut selkeästi neljästi. Palkka ei ole noussut.”

”Työnkuva on pysynyt samanlaisena, mutta vaatimustaso on noussut. En ole juurikaan edennyt urallani.”

”Työnkuva on välillä muuttunut ja myöhemmin muuttunut varsin samankaltaiseksi kuin se oli alussa. Siinä mielessä olen edennyt, että alalla minut tunnetaan. Palkkaan tai titteliin eteneminen ei ole juurikaan vaikuttanut.”

5.5 Työpaikan vaihdokset työuran aikana

Työuran aikana työpaikka oli ehtinyt vaihtua 18 alumnilla. Osalla työpaikka oli pysynyt koko ajan samana, koska työ on tarjonnut uralla etenemismahdollisuuden. Osa ei ollut vielä ehtinyt edetä urallaan siihen vaiheeseen, että työpaikan vaihtaminen olisi tullut ajankohtaiseksi. Muun muassa näin asiaa kommentoitiin:

”En, ainakaan vielä.”

”En ole vaihtanut, mutta olen tehnyt päätöksiä päätyön ohella muissa firmoissa rahan ja kokemuksen vuoksi.”

”En, sillä sain hyvän työpaikan heti valmistuttuani tradenomiksi. Työpaikka on tarjonnut mahdollisuuden opiskella MBA tutkinnon työn ohella sekä myös etenemismahdollisuudet.”

”Kyllä, eri ravintoloita olen kiertänyt. Valmistumisen jälkeen sama työpaikka, mutta tehtävät ovat muuttuneet kokemuksen ja osaamisen karttuessa.”

”Kyllä on työpaikka vaihtunut neljä kertaa ja lisäksi vielä ne paikat, joissa olen ollut sijaisena.”

”Kyllä olen vaihtanut useamminkin. Aluksi vaihdokset johtuivat määräaikaaisuuksista.”

”Kyllä olen vaihtanut urani alussa noin vuoden välein. Nyt olen ollut samassa paikassa seitsemän ja puoli vuotta.”

”Nykyinen on kolmas työpaikkani.”

”Olen vaihtanut työpaikkaa noin kolmen vuoden välein, kun kehitysmahdollisuudet ovat loppuneet.”

"Olen pysynyt samalla työnantajalla, mutta toiminut eri toimipisteissä. Osaamistani on arvostettu ja hyödynnetty siirroissa."

"Olen työskennellyt kymmenissä eri projekteissa eri yhdistyksissä ja yrityksissä."

"Olen vaihtanut, mutta ala on pysynyt samana."

"Pääsin neljä kuukautta valmistumiseni jälkeen organisaatioon, jossa olen edelleen töissä. Meillä on ollut vuoden 2011 jälkeen neljä organisaatiomuutosta. Työpaikka ei siis ole vaihtunut, mutta titteli ja pomo sitäkin useammin."

6 AJATUKSIA OPINTOJEN SISÄLLÖSTÄ JA OPINTOJEN AIKAISESTA TOIMINNASTA

Alumneja pyydettiin kertomaan, mistä opinnoista tai opintojen aikaisesta toiminnasta on ollut eniten hyötyä heidän nykyisessä työssään tai ylipäättänsä työelämässä. Heiltä kysyttiin myös, mitä sisältöjä he jäivät mahdollisesti opinnoissaan kaipaamaan nyt, kun heillä on jo kokemusta käytännön työelämästä muutamia vuosia.

6.1 Työelämään hyötyä tuoneet opinnot ja opintojen aikainen toiminta

Tietoa siitä, mitkä opinnot tai opintojen aikainen toiminta on alumnien mielestä tuottanut eniten hyötyä työelämässä, tuli paljon. Erityisesti työharjoittelu, tiedonhankinta, kielet, kirjoittamisen taito sekä myös vuorovaikutustaidot korostuivat. Lisäksi korostettiin itsetuntemusta ja verkostoitumista jo opintojen aikana.

Näin hyödyllisiä asioita kommentoitiin:

”Ehkä hyödyllisintä oli ihan kokonaisvaltainen opintokokonaisuus. Lisäksi se, että opintojen aikana tuli arvioida jatkuvasti omaa toimintaansa, missä olen hyvä ja missä minulla on vielä kehitettävää.”

”Hyvien opettajien malli.”

”Ihan perusammattitaitoon liittyvistä opinnoista on ollut eniten hyötyä. Kun opettelee ne opiskeluaikana kunnolla, pääsee jo pitkälle.”

”Kieliopinnot, vaihtojakso ja ryhmätyötaidot ovat olleet hyödyksi työelämässä.”

”Hyötyä on ollut kielistä ja lukuisista harjoitustöistä. Harjoitustyöt opettivat tiedon etsintää. Myös oppinnäytetyö oli erittäin hyödyllinen.”

”Kirjoittamisen merkitystä tulisi korostaa enemmän. Opinnoissa oppii taidon kirjoittaa, mikä edesauttaa itsensä myymistä paperilla.”

”Kustannuslaskennasta, toimintolaskennasta ja niiden asioiden ymmärtämisestä on ollut hyötyä. Vuorovaikutustaidot, johtaminen ja esimiestaidot ovat suuressa roolissa nykypäivänä. Soveltamisen ja luovimisen taito sekä tiedon hakemisen taito ja kokonaisvaltaisen ajattelun/näkökulman muodostamisen taito ovat myös tärkeitä.”

”Oman alan ydinopinnot antavat perustan. Lisäksi vaaditaan aitoa kiinnostusta omaan alaan. Ei kannata tyytyä vain rimaa hipoen etenemiseen.”

”Opinnoissa oppi hakemaan tietoa ja tiedon/osaamisen kautta vahvistuu oman ammatillisen toiminnan perustelu. Oman työnsä ja toimintansa täytyy pystyä perustelemaan oman ammattinsa reunaehtojen ja ohjeistusten mukaisesti.”

”Projektiharjoittelusta, sijaisuuksista, kesätöistä ja oppilaskunnassa toimimisesta on ollut hyötyä työelämässä.”

”Sitkeydestä ja paneutumisesta pitkällä jänteellä valitsemaan opinnot oman suuntautumisen ja tavoitteen mukaisiksi on hyötyä.”

”Työharjoittelusta.”

”Työharjoittelusta ja yrittäjyyskurssista.”

”Työharjoittelut ehdottomasti.”

”Työharjoittelut, opintojen aikana tehdyt tapahtumaprojektit sekä markkinoinnin opinnot olivat hyödyllisiä.”

”Varmaan kielitaito ja laskennan opinnot. Ne ovat hyvä perusta kaikelle.”

”Verkostoitumisesta jo harjoittelujen aikana on hyötyä.”

”Yleisopinnoista on aina hyötyä. Mukanaolo opiskelijayhdistyksessä saattaa auttaa myöhemmin jopa työllistymisessä.”

”Yritysharjoittelu ja kirjanpito ovat olleet hyödyllisiä. Kieliä kannattaa opiskella ehdottomasti.”

”Vaikka nykyinen työni hyödyntää perusopintoja niin kykenen monipuolisten opintojen ansiosta löytämään uusia näkökulmia ja ratkaisuja. Yksittäiset opinnot eivät ole tärkeitä vaan miten hyvin omaksut ja ymmärrät niiden sisällön. Älä siis haaskaa aikaa tehtävien hutaisuun ykkösellä läpi ajattelulla. Kaikkein kovin työ on myöhemmin työelämässä itseopiskella asiat uudestaan.”

”Se, että vei harjoitteluiden ja töiden ohella teoriaa käytäntöön, kasvatti motivaatiota ja helpotti oppimista. Lisäksi verkostoitumista ei voi liikaa korostaa. Jos on erinäisiä tapahtumia toisten koulujen kanssa niin mukaan vaan ja tutustumaan uusiin ihmisiin. Olin mukana monissa reissuissa ja sitä kautta olen tutustunut moniin eri ihmisiin, joiden kanssa olen nyt työn puolesta tekemisissä. On helpompaa olla yhteydessä toiseen firmaan, kun siellä on joku tuttu. Tapahtumiin ei kannata jättää menemättä sen takia, että pitää niitä jonkinlaisina ryyppykekkereinä. Suomi on kuitenkin pieni maa ja piirit ovat pieniä. Mitä enemmän porukkaa tuntee, sitä helpompaa on.”

6.2 Mahdolliset puutteet opintojen sisällössä

Kommenteissaan alumnit kertoivat kaivanneensa ammattikorkeakouluopintoihin enemmän oikeaa käytäntöä, käytännönläheisyyttä. Se tuli esiin useissa kommenteissa. Osa kertoi

myös kaivanneensa enemmän opinto- ja uraohjausta. Puutteita opintojen sisällössä kommentoitiin mm. seuraavasti:

”Enemmän erityisryhmien ohjaamiseen, kehittämiseen ja verkostotyöhön liittyvää opetusta.”

”Enemmän oikeaa käytäntöä. Opiskeluharjoitukset eroavat paljon työelämästä. Enemmän oikeita asioita ja harjoituksia oikeista tilanteista.”

”Enemmän ryhmässä toimimista.”

”Enemmän tekniikan alaan liittyviä valinnaisia opintoja. Valinnaisia opintoja oli huonosti tarjolla opintojeni aikana.”

”Enemmän työelämän toimintatapoja opiskeluun. Enemmän vierailevia luennoitsijoita työelämästä.”

”Jäin kaipaamaan enemmän oikean työelämän mukaisia projektiakatauluja sekä kurssien sisältöjä. Puuttumaan jäi myös ohjaus ja tiedotus erilaisista ammattijärjestöistä ja työttömyyskassoista, joihin on hyvä liittyä jo opiskeluaikana.”

”Käytännön työharjoittelua vieläkin enemmän.”

”Käytäntöä olisi saanut ehkä olla enemmän. Myös ihan perusoppeja työelämästä, kuten työehtosopimusten perusjuttuja, palkkaustasoja, työttömyyteen kuuluvia asioita yms. olisi saanut olla enemmän. Lisäksi yrittäjyydestä olisi voinut olla jotain perusoppeja kuten esim. miten ryhdytään yrittäjäksi, mitä pitää ottaa huomioon, miten verotus toimii, miten selvitän kannattavuutta jne.”

”Markkinoinnin ja talouden opintoja olisi saanut olla enemmän ja kattavammilla sisällöillä. Monien tapahtuma-alalla työskentelevien työnkuva on laaja-alainen. Siksi konkreettinen osaaminen eri aihealueilla on elintärkeää.”

”Opintojen olisi mielestäni pitänyt olla vielä työelämälähtöisempiä. Varmasti hankala rakentaa yleispätevää pakettia palvelemaan kaikkia aloja, mutta näin koen.”

”SeAMKin kulttuurialalla oli omana opiskeluaikanani turhan tiukasti rajattu se, mitä piti tehdä. Tutkintonimike oli kulttuurituottaja, mutta riippuen siitä oliko soku vai metu, oli lestissä pysyttävä. Hakuvaiheessa mainoslauseessa väitettiin muuta. Itseäni kiinnosti tapahtumatuotanto ja sille alalle olen myös työllistynyt. Mainosmateriaalien perusteella siihenkin olisi saanut opetusta, mutta nepäs olivatkin vain korulauseita.”

”Sitä opintojenohjausta olisin kaivannut. Olisin kaivannut myös vierailevia luennoitsijoita ja laajempaa tapahtumatarjontaa kuten esim. messuja, yritysesittelyjä, alumnien ja heidän urapolkujensa esittelyjä jne.”

”Uraohjausta. Opinnot olivat paloja sieltä ja täältä. Olisi ollut hyvä, jos olisi ollut mahdollisuus vielä enemmän suuntautua sille omalle polulle esim. eri alojen yhteistyön myötä.”

”Työelämälähtöisempää opetusta, käytännön malleja ja ammattilaisten hyödyntämistä opettamisessa. Koulun tulisi olla aktiivinen alan toimijoihin niin, että tieto siirtyisi puolin ja toisin aktiivisesti. Sitä kautta opetuskin päivittyisi ja ala kehittyisi.”

”Valmistumisestani on nyt kulunut lähes seitsemän vuotta, joten en kykene tarkemmin asiaa erittelemään. Mielestäni amk-opinnot antoivat hyvän perustan työelämälle.”

7 EVÄSTYSTÄ JA VINKKEJÄ NYKYISILLE OPISKELIJOILLE SEKÄ URAOHJAAJILLE

7.1 Vinkkejä opiskelijoille oman työuran edistämiseksi jo opiskeluaikana

Vinkkejä opiskelijoille annettiin runsaasti. Opiskelijoille suunnatuissa neuvoissa toistui jo aiemminkin vastauksissa esiin tulleet kannustukset hakeutua omalle uralle jo harjoittelujen aikana. Toinen toistuva teema oli työelämäverkostojen tärkeys ja myös vaihtoon lähtöön kannustettiin useammassakin kommentissa. Nämä vinkit oli hienosti tiivistänyt tekniikan alumni omaan vastaukseensa:

”Alusta asti oman alan töihin aktiivisesti. Vaikka sitten hieman matalammalla palkalla. Työelämäkokemus on todella tärkeää. Ideaalia olisi, jos tietäisi jo opiskelun alussa, kuinka haluaa suuntautua ja hankkii työelämäkontakteja sen mukaisesti. Vaihdoissa käynti maailmalla avaa myös uusia ovia. Kannattaa ajatella isosti!”

Harjoittelupaikan valintaan kehoitettiin kiinnittämään huomiota lähes kaikissa kommentteissa. Alumnien vinkeissä näkyi se, että harjoittelut ja opinnäytetyö ovat hyvä tapa saada jalkaa oven väliin. Ja kun työnsä hoitaa hyvin, on se usein suora väylä työllistymiseen. Alla kommentteja harjoittelupaikan valintaan liittyen:

”Harjoittelupaikan valinta voi olla käännteentekevä. Kannattaa miettiä, mikä itseä kiinnostaa. Aina ei kannata valita tuttua ja turvallista paikkaa. Harjoittelu on hyvä tapa verkostoitua.”

”Harjoittelupaikat kannattaa valita huolella. Tähdätä ennemmin vähän ylös, kuin liiaksi alas. Kannattaa tehdä ylimääräisiä projekteja, jos mahdollisuus kolkuttaa ja kysyä, jos ei jotain tiedä. Sen minkä nuorena kysyy, sen vanhana tietää.”

”Hoida työharjoittelut kunnialla ja kiinnitä huomioita siihen, mihin paikkoihin haet. Pyri huomioimaan työllistymismahdollisuudet jo harjoittelupaikkoja haikiessa/valitessa. Pyri hakeutumaan oman alan töihin jo opintojen aikana esimerkiksi kesällä. Tee vapaaehtoistyötä, jos koet, että se auttaa luomaan kontakteja ja kartuttaa kokemusta. Näytä jo harjoitteluissa, että sinulle voi antaa vastuuta. Suomessa piirit ovat niin pienet, että jos hoidat yhden harjoittelun huonosti, sana kiirii ja se vaikeuttaa jatkossa työllistymistä vielä vuosienkin päästä. Samaten myös positiivinen maine kantaa pitkälle, ja aktiivisille ja luotettaville osaajille tarjotaan töitä, vaikkei niitä hakisikaan. Ajattele olevasi yritys, jonka parasta markkinointia on hankkia uran alussa mahdollisimman paljon ja hyviä referenssejä.”

"Kannattaa valita haastava mutta kiinnostava työharjoittelupaikka. Kannattaa olla nöyrä ja kärsivällinen. Ei kannata tyytyä "ihan ok" harjoittelupaikkaan."

"Työharjoittelun aikana hereillä. Se voi poikia tulevaisuudessa työpaikan sieltä, missä työskentelit harjoittelujakson."

"Erytisesti kannattaa olla hereillä siinä kohtaa, kun mennään hallinnon harjoitteluun (sosiaalialalla). Siinä kohtaa harjoittelupaikassa odotetaan, että osaa näyttää osaamistaan ja tietyllä tavalla on itsevarmuuttakin jo. Näitä kun osaa osoittaa, on monesti ollut töitä jo antaa harjoittelun päättyessä. Tärkeää on kaiken kaikkiaan muistaa jo opintojen aikana, että toimii jatkuvasti itsensä käyntikorttina ja pienilläkin asioilla voi olla merkityksellisiä vaikutuksia, kun ajatellaan tulevaisuuden työllistymistä."

Alumnien vinkeissä korostui oman asenteen merkitys työntekoon, oli sitten kyse harjoittelusta tai työpaikasta. Työstä kehoitettiin ottamaan oppia, olemaan aktiivinen ja kunnioittamaan vanhempia työntekijöitä. Asiaa kommentoitiin mm. seuraavasti:

"Kannattaa käydä kaikkia vaihtoehtoja läpi ja jos mahdollista, kokeilla eri töitä. Silloin tietää mikä on mukavaa ja mikä ei. Uuden oppiminen ja kokemukset ovat aina plussaa joka paikassa ja asiassa."

"Aika on vaativa, kilpailu on kovaa ja itseään täytyy tuoda esille. Vaikka et olisi-kaan se supliikein kaveri, hyvä työntaja näkee laadukkaan työn jäljen. Ottakaa riskejä ja vaihtakaa työpaikkaa, jos kehitysmahdollisuudet loppuvat. Epäonnistumisen pelkoa ei kannata pitää yllä. Ime vaikutteita alan parhaista ja pysy hereillä siitä, mitä maailmalla tapahtuu."

"Kannattaa tarttua kaikkiin tarjottuihin töihin, joissa on mukana ulkopuolinen yritys. Yhteistyö voi poikia loppuelämän työpaikan ja kokemusta kannattaa kartuttaa jo opiskeluaikana mahdollisimman paljon."

"Kannattaa tehdä töitä opiskelun ohella ja kunnioittaa harjoittelupaikkojen työntekijöitä. Älä ajattele osaavasi jo kaikkea. Työ vasta opettaa! Ole valmis joustamaan työn vuoksi."

"Katsokaa ympärille ja pohtikaa muilta aloilta esimerkkejä mitä voi hyödyntää omassa työssä."

"Työelämässä katsotaan erittäin hyvällä sitä, että on aikaansaava ja tekevä henkilö. Jos kaikki numerot ovat viitosia, mutta ei ole tehnyt mitään ylimääräistä, niin se ei ole yhtä hyvä kuin sellainen, jolla on numerot esimerkiksi kolmosia ja paljon aktiviteetteja (tutor-toiminta, vaihto, opiskelijayhdistys, työt opiskeluiden ohella tms.)."

Työelämän kanssa verkostoituminen jo opintojen aikana nähtiin hyvin tärkeänä. Verkostoitumiseen kannustavia kommentteja tuli kyselyn kautta paljon. Vinkeissä verkostoitumiseen

kannusti tämän kysymyksen kohdalla neljäsosa vastaajista. Myös yrittäjäksi aikoville verkostoituminen ja eri alojen kokeilu nähtiin tärkeänä. Verkostoitumisen tärkeyttä kommentoitiin mm. seuraavasti:

”Jo opiskeluaikana kannattaa luoda verkostoja ja olla rohkeammin mukana kaikessa. Yrittää enemmän työllistymisen suhteen. Ei saisi antaa periksi, vaikka joskus vähän potkitaan. Eteen ja ylöspäin koko ajan!”

”Kannattaa pitää verkot kireällä ja yhteydet kunnossa vanhoihin opiskelukavereihin ja opettajiin myös koulun jälkeen. Siitä on valtava hyöty työelämässä, kun esittelet työnantajillesi omia verkostojasi.”

”Verkostoituminen ja tuttavien suosituksset ovat tärkeitä.”

”Kannattaa miettiä jokaisen työssäoppimisen lähestyessä sitä, että luot työelämäyhteyksiä, joiden kautta voit löytää töitä. Tulevien yrittäjien kannattaa hakea yhteyksien lisäksi kokemuksia erilaisista toimintaympäristöistä. Ne ovat kullann-arvoisia. Kotona olevassa yrityksessä niitä voidaan siten soveltaa.”

Alumnit kantoivat myös huolta opiskelijoiden jaksamisesta sekä opintojen aikana että tulevalla työuralla. Opiskelijoita kehoitettiin haastamaan osaamistaan, mutta samalla huolehtimaan omasta jaksamisestaan. Alla ravitsemis- ja sosiaalialan alumnien vinkit jaksamiseen:

”Kannattaa aina tehdä töitä, kaikenlaisia hommia. Jokaisesta tekemisestään oppii ja niistä voi olla sitten hyötyä myöhemmin, yllättävissäkin tilanteissa. Kannattaa uskaltaa haastaa itsensä. Silti pitää olla lupa myöntää, ellei kantti tai osaaminen/kehittyminen menekään kuin suunnitteli. Ole itsellesi armollinen :)”

”Omalla asenteella on suurin vaikutus. Mieti ketä varten opiskelet. Itse olin oppimassa itseäni varten ja se tsemppasi tekemään aina parhaansa. Älä polta itseäsi loppuun. Anna itsellesi aikaa myös levätä ja rentoutua. Se tukee jaksamistasi ja parantaa siten opintotuloksiasi. Työnantaja arvostaa panostustasi. Jos haet vain nopeaa todistusta, se paistaa läpi myös työ kentällä ja vaikuttaa urakehitykseesi. Ota itseäsi varten opinnoista irti kaikki tarpeellinen. Työelämässä asioihin syventyminen ei ole samalla tavalla mahdollista.”

Muita vinkkejä annettiin mm. kielten opiskelun tärkeyteen liittyen. Myös sattumalle kehoitettiin antamaan mahdollisuus.

”Erityisesti harjoitteluihin ja opinnäytetöihin kannattaa panostaa. Niiden avulla on mahdollista päästä sisälle yrityksiin. Opiskelujen aikana kannattaa panostaa myös kielten opiskeluun, sillä niitäkin tarvitaan jatkuvasti enemmän.”

”Kannattaa tutkia, mihin kyseisellä tutkinnolla on päädytty ja minkälaisiin tehtäviin ja miettiä mihin itse haluaisi. Toisaalta vaikka suunnitelma olisi itselle selvä,

kannattaa pitää mieli avoimena. Joskus elämä (ja työura) yllättää odottamattomilla mahdollisuuksilla. Kun oma suuntautumisala on selvillä, kannattaa verkostoitua ja osallistua ko. toimialan/ osaamisalueen tapahtumiin laajemminkin kuin mitä koulu tarjoaa. Tee hyvä LinkedIn -profiili.”

7.2 Ajatuksia ja vinkkejä uraohjaajille

Alumneille annettiin myös mahdollisuus antaa vinkkejä uraohjausta tekeväälle henkilökunnalle. Myös näissä kommentteissa nousi verkostoitumisen tärkeys esiin sekä yhteistyö alumien ja muiden työelämän edustajien kanssa.

”Rantautukaa kentälle, vaikkapa meidän alumien toimipaikoille, kuulostelemaan ja katsomaan, missä nykyään mennään ja mitkä ominaisuudet urakehityksen näkökulmasta ovat tärkeimpiä.”

”Hankkikaa kontakteja laajasti yrityselämästä kertomaan näkemyksiä opiskelijoille.”

”Ilman kontakteja opiskelija ei työllisty.”

”Kannattaa antaa vaihtoehtoja, mitkä ammatit ovat suunnilleen samanlaisia kuin opiskelijan haluama. Lisäksi kannattaa myös haastaa opiskelijaa. Onko hänestä haluamaansa ammattiin. Nostaa rohkeasti esiin niitä huonojakin puolia (näin varmaan teettekin, mutta ajattelin varmistaa). Lisäksi voisi järjestää tapauksia, keskusteluja, palavereita, opiskelijan ja hänen unelma-ammattin tekijän kanssa. Ihan kahdenkeskeisiä, jossa opiskelija voisi kysyä mitä tahansa ammattiin liittyvää tai työuran kulkuun ja ammattilainen saisi vastata ihan rehellisesti, huonoista ja hyvistä puolista. Ja tämä niin, että ammattilaisena olisi se kenttätöiden tekijä, ei mikään esimies. Se henkilö, joka oikeasti tekee sitä hommaa. Lisäksi ei saisi olla mitään 20 vuotta työtä tehneitä, koska heidän opiskeluaikanaan ja töiden aloitusaikana on ollut hiukan eri meininki kuin nykyaikana. Mielellään sellaisia, jotka ovat tehneet töitä sen verran, että tietävät varmaksi, mitä se on ja osaavat vastata mahdollisimman laajasti. Toisin sanoen vastajiksi käyvät ne, joilla on 2-10 vuotta työkokemusta (ja mielellään niitä, jotka ovat koulusta menneet työhön, koska nuoret puhuvat mieluummin nuorille ja sellaisille, joihin heidän on helppo samaistua).”

Uraohjaajia pyydettiin lisäksi kiinnittämään huomiota opiskelijoiden erilaisuuteen ja henkilökohtaisiin tarpeisiin. Kommentteja tähän liittyen alla:

”Huomioikaa ihmiset yksilöllisinä. Ottakaa huomioon myös ne, jotka eivät ole ensimmäiseksi äänessä tai huomioita kerjäämässä.”

”Muistakaa antaa opiskelijan unelmille tilaa. Ei saa torpata lennokkaitakaan haaveita!”

”Nähkää potentiaali erilaisissa ihmisissä. Uravalinnat eivät ole mustavalkoisia. Kaikkea kannattaa kokeilla. Eri alojen tuntemus on äärimmäisen tärkeää. Itse tein nuorena siivoustyötä, nyt autan esimerkiksi sen alan yrityksiä kasvamaan ja rahoitan niitä. Asiakkaat arvostavat, kun tunnet heidän liiketoimintansa. Tällöin asiakassuhteeseen syntyy luottamus.”

”Termi uraohjaaja jää hieman hämäräksi, mutta tärkeintä on tukea opiskelijaa, joka meinaa jäädä opinnoista jälkeen. Opiskelukaverit pystyvät jonkin verran jeesaamaan, mutta parhaimmat työkalut löytyvät organisaatiolta: tehtävien aikataulutus, mikä ensin jne.”

”Älkää johtako harhaan. Jos opiskelija selvästi näyttää olevan suuntautumassa enemmän jonkin toisen alan suuntaan ja tuo sitä esille, tukekaa ja auttakaa tässä prosessissa. Kertokaa rehellisesti, mihin miltäkin alalta voi työllistyä ja mitä koulutusta tai nimikettä edellytetään.”

”Kaikki urat ovat turhia, jos niistä ei nauti. Oikeastaan uraa ei ole, jos työstä ei saa tyydytystä. Kannattaisikin enemmän keskittyä haluun, motivaatioon, kiinnostuksenkohteisiin ja unelmiin, jolloin mahdollinen ura seuraa perässä.”

Useampikin alumni peräänkuulutti realistista kuvaa alan antamista mahdollisuuksista opintojen aikana. Samalla myös muistutettiin siitä, että vaikka ammattikorkeakoulu valmentaa opiskelijoita esimies ja johtotason tehtäviin, niin on hyvä kertoa opiskelijoille myös se, että harva työllistyy esimiesasemaan suoraan. Töitä on ensin tehtävä muissa tehtävissä. Harjoittelun tärkeyttä nostettiin esiin myös uraohjaajien vinkeissä. Alla kommentteja näihin liittyen:

”Kannattaa muistuttaa opiskelijoita, että he eivät valmistu johtajiksi suoraan koulusta. Ei kannata jäädä odottamaan kotiin, josko saisi korkeamman työn. Työkokemus on nykyään todella arvostettua. Parempi olla esim. kaupan kas-salla töissä ja samalla hakea töitä, kun olla tekemättä mitään ja vain odottaa.”

”Paikallaan voi olla kannustus ja patistus siihen, että ajattelee jo opiskeluaikana, minkälaisessa työssä ja työpaikassa haluaisi koko elämänsä työskennellä ja järjesteleä opinnot sen mukaan. Erittäin suuri merkitys on työharjoittelupaikalla, koska se usein on se paikka, josta itsensä löytää opiskelujen jälkeen. Paikan valintaan kannattaa siis uhrata aikaa ja vaivaa! Ja jos kohdalle sattuu huono harjoittelupaikka, joka ei anna itselle mitään, se kannattaa vaihtaa heti.”

Loppukaneetiksi uraohjaajien vinkeissä maatalousalan ja sosiaalialan alumnien kommentit:

”Kiitos ja kumarrus!” ja ”Tsemppiä teille kaikille!”

8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselyn tarkoituksena oli kerätä SeAMKista valmistuneilta alumneilta näkemyksiä ja kokemuksia opinnoista, opiskelujen aikaisesta uraohjauksesta sekä omasta urasuunnittelustaan opintojen aikana. Lisäksi haluttiin tietää opintojen jälkeisestä työllistymisestä ja urakehitykseen liittyvistä asioista. Alumneilta haluttiin ajatuksia ja vahvistusta siihen, millaista SeAMKin uraohjauksen ja opintojen sisällön tulisi olla, jotta pystyttäisiin tarjoamaan nykyisille opiskelijoille mahdollisimman hyvät eväät tulevaisuutta ja työelämää varten.

Webropolissa suoritetun kyselyn kysymykset laadittiin tietoisesti avoimiksi, koska haluttiin mahdollisimman monipuolista ja vapaata kommentointia. Vakiodut vastausvaihtoehdot olisivat todennäköisesti lisänneet vastaajien määrää, mutta sisällöllinen anti olisi jäänyt pienemmäksi. Kyselyyn vastasi 28 alumnia, jotka edustivat lähestulkoon kaikkia koulutusaloja. Nykyisen yksikköjaon mukaan vastaajia oli kaikista yksiköistä. Vastaajat olivat valmistuneet vuosina 2000 – 2015. Vastaajista enemmistö (19) oli naisia. Kyselyyn vastasi vain yhdeksän (9) miestä, joten siinä suhteessa sukupuolijakautuma ei vastaa todellista sukupuolten välistä suhdetta SeAMKin opiskelijoissa.

Osa niistä tekijöistä, jotka olivat vaikuttaneet esim. koulutusalan tai opiskelupaikkakunnan valintaan sekä opintojen aikaisiin valintoihin ovat sellaisia, joihin SeAMKilla on vähäisiä mahdollisuuksia vaikuttaa. Tällaisia ovat erityisesti perheen ja lähiverkoston vaikutus. Yleisen mielipiteen ja median vaikutus ei ollut vielä suuresti vaikuttanut kyselyyn vastanneiden valintoihin. Moni toi kuitenkin esille, että nykyisin tilanne on muuttunut radikaalisti. Tämä osaltaan edellyttää koulutusorganisaatioilta vastuullista, totuudenmukaista markkinointia. Koulutuksen sisällöstä, suuntautumisvaihtoehdoista ja työllistymismahdollisuuksista on annettava hakijoille rehellinen kuva. Osa vastaajista oli kokenut opinnoissaan pettymyksiä virheellisten mielikuvien vuoksi.

Opintojen aikaista uraohjausta koki vain muutama alumni saaneensa. Osittain tämä oletettavasti johtui siitä, että ohjaustilanteita ei mielletty uraohjaukseksi tai pääpaino oli useimmiten ollut opintojen ohjauksessa. Hankkeen aikana esiin nousi myös se, että uraohjaukseksi mielletään vain työnhaun opettaminen, ei niinkään työelämä- tai itsetuntemukseen liittyvät ohjaustilanteet. Uraohjaustarpeen suhteen vastaajat jakoutuivat selkeästi kahdeksi ryhmäksi. Ne, jotka tiesivät jo opiskelemaan tullessaan, mitä haluavat opiskella ja mikä heidän tuleva työuransa tulee olemaan, eivät erityisesti edes kaivanneet uraohjausta. Sen sijaan

ne, joille opintojen suuntaaminen ja tulevaisuuden toiveammatti olivat vielä selkiintymättä, olisivat kaivanneet uraohjausta. Monet toki kiittivät opettajiaan positiivisesta kannustamisesta, joka auttoi omien vahvuuksien tunnistamisessa, jolla sittemmin oli ollut merkitystä tulevan työuran kannalta. Rakentava palaute ja kannustus ruokkii onnistumisia.

Mihin sitten kannattaa panostaa opintojen aikana? Opiskelijan oma aktiivisuus, hyvä asenne, verkostoituminen, kansainvälinen vaihtojakso ja kielitaidon hankkiminen sekä ennen kaikkea laadukkaat työharjoittelujaksot ja työelämäyhteistyö olivat asioita, jotka nousivat käytännössä kaikkien alumnien vastauksissa esiin. Kun opiskelee hyvällä asenteella ja osallistuu aktiivisesti annettuihin tehtäviin/projekteihin, saa todennäköisesti hyviä referenssejä ja suosittelijoita tulevaa työnhakua ajatellen. Kaikki yhteistyö oikeiden yritysten ja työelämän kanssa nähtiin arvokkaaksi ja sitä olisi toivottu vieläkin enemmän opiskelujen aikana kaikilla koulutusaloilla. Kansainvälisessä vaihdossa oli ollut vain viisi vastaajaa. Neljän vastaajan osalta vaihtojaksolla oli ollut olennainen merkitys heidän tulevaan työuraansa. Moni ei vaihdossa ollut totesikin, että jälkikäteen ajateltuna olisi pitänyt lähteä jo pelkästään kielitaidon kehittämisen kannalta. Eniten alumnit toivat kuitenkin esiin työharjoittelujaksojen ja niiden mukanaan tuomien työelämäverkostojen merkitystä ammattitaidon ja tulevan uran kannalta. Työharjoittelulla oli ollut lähestulkoon kaikkien osalta suuri vaikutus valmistumisen jälkeiseen työllistymiseen ja tulevaan uraan. Laadukkaaseen työharjoitteluun, vaikka ilman palkkaakin, kehoitettiin panostamaan opintojen aikana. Lisäksi opintojen aikainen muikin työskentely nähtiin tärkeänä.

Mitkä asiat sitten koettiin työllistymisen ja työuran kannalta merkittäviksi? Sattumalla tai toisin ilmaistuna hyvällä tuurilla näki valtaosa olleen merkitystä heidän työllistymiseensä ja urakehitykseensä. He olivat olleet oikeaan aikaan oikeassa paikassa tai olivat keskustelleet sattumalta oikean henkilön kanssa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että sattumaa odotetaan tulevaksi mitään tekemättä. Opiskelijan on oltava aktiivinen ja osallistuttava ahkerasti erilaisiin koulutuksiin ja tapahtumiin, jolloin annetaan hyvälle tuurille ja sattumalle enemmän mahdollisuuksia. Työelämäverkostojen rakentaminen jo opiskelujen aikana nähtiin myös erittäin tärkeänä tekijänä. Verkostoja rakennetaan kesätöissä, työharjoittelujaksoilla ja yritysprojekteissa sekä kaikissa koulutuksissa ja tapahtumissa, joissa pääsee keskustelemaan esim. alan ammattilaisten kanssa. Työelämän kannalta tärkeitä taitoja, joita opintojen aikana tulisi hankkia ja kehittää, olivat monien vastaajien mielestä mm.: vuorovaikutustaidot, tiimityötaitot, kirjoittamisen taito, kielitaito, tiedonhaun taito sekä perustiedot markkinoinnista ja taloushallinnosta.

Alumneilta pyydettiin vinkkejä nykyisille opiskelijoille oman työuran edistämiseksi jo opiskeluaikana. Kaikki vastaajat korostivat työharjoittelujaksojen merkitystä oman ammatillisen osaamisen kasvattajana sekä tulevan työllistymisen ja työuran edistäjänä. Työharjoittelut kannattaa hoitaa kunnialla ja kiinnittää erityistä huomiota siihen, mihin paikkoihin hakee harjoitteluun. Harjoittelussa tulisi näyttää, että opiskelijalle voi antaa vastuuta. Opiskelujen alusta asti kannattaa hakea oman alan töihin aktiivisesti, vaikka sitten matalammalla palkalla. Työelämäkokemus on todella tärkeää. Vaihdoissa käynti maailmalla avaa myös uusia ovia ja kehittää kielitaitoa. Kannattaa ajatella isosti. Harjoittelujen lisäksi myös opinnäytetyöhön kannattaa panostaa, sillä sen avulla on mahdollista päästä sisälle yritykseen. Lisäksi alumnit totesivat, että kannattaa pitää yhteydet kunnossa entisiin opiskelukavereihin ja opettajiin myös opiskelujen jälkeen, sillä he ovat osa työelämässä tärkeistä verkostoista. Opiskelijoiden tulisi myös tiedostaa, että omalla asenteella opiskeluun ja annettuihin työtehtäviin on suurin vaikutus. Jokainen on opiskelemassa ja hankkimassa osaamista itseään varten, jolloin kannattaa tsemjata ja tehdä aina parhaansa.

Alumneilta saatiin vinkkejä myös SeAMKin nykyisille uraohjaajille ja opettajille. Opintojaksoille tulisi kutsua mahdollisimman usein työelämän edustajia kertomaan näkemyksiään opiskelijoille. Myös yrityskäyntejä kannattaa järjestää mahdollisimman paljon sekä myös oikeita työelämäprojekteja yhdessä yritysten ammattilaisten kanssa. Opiskelijat tulisi huomioida yksilöinä, jolloin voidaan paneutua kunkin motivaation nostamiseen, hänen henkilökohtaisiin kiinnostuksen kohteisiinsa ja tulevaisuuden unelmiinsa. Mahdollinen unelmaura seuraa perässä. Opiskelijoiden unelmille tulisi antaa tilaa, eikä ampua alas lennokkaitakaan haaveita. Samalla kuitenkin peräänkuulutettiin realistisen kuvan antamista tulevasta alasta. Kannattaa myös tuoda esiin erilaisia vaihtoehtoisia ammatteja opiskelijan tavoittelemalle työlle. Henkilökohtaiset keskustelut esimerkiksi opiskelijan toiveammattissa toimivan ammattilaisen kanssa, auttaisivat varmistamaan omia ajatuksia. Uravalinnat eivät ole mustavalkoisia. Eri alojen tuntemus on äärimmäisen tärkeää. Uraohjaajille olisi tärkeää laajentaa heidän omia näkemyksiään työelämästä. Rantautua kentälle esimerkiksi alumnien työpaikoille tutustumaan, missä kyseisellä alalla nyt mennään. Tärkeintä uraohjauksessa on kuitenkin tukea ja kannustaa opiskelijoita. Sitä tarvitsevat etenkin ne opiskelijat, jotka ovat vaarassa jäädä opinnoissaan jälkeen tai jotka eivät vielä ole varmoja siitä, mihin haluaisivat työllistyä.

SeAMKin uraohjauksen kehittämiseksi resursseja tulisi alumnikyselyn perusteella suunnata erityisesti laadukkaiden työharjoittelujaksojen mahdollistamiseen, yritys yhteistyöhön projektien muodossa sekä opiskelijoiden työelämäverkostojen rakentamiseen jo opintojen aikana.

Myös kansainväliseen vaihtoon lähtemiseen kannattaa kaikkien alojen opiskelijoita kannustaa vieläkin laajemmin, koska työelämässä arvostetaan entistä enemmän kielitaitoa ja kansainvälistä osaamista. Suunnitelmallinen työelämän opinnollistaminen palvelee erityisesti opiskelijoita, jotka oppivat parhaiten käytännön tekemisen kautta. Mahdollisuus henkilökohtaisiin uraohjauskeskusteluihin opintojenohjaajan tai muun siitä vastaavan henkilön kanssa olisi monelle opiskelijalle tärkeä tuki opintojen etenemiseen ja työllistymiseen. Tärkeää olisi myös saada mahdollisuus keskustella työelämässä olevan ammattilaisen kanssa.

Alumnikyselyssä esiin tulleisiin tarpeisiin ja toiveisiin on SeAMKissa viime vuosien aikana jo vastattu monin eri tavoin. JoPo-hankkeessa suunniteltu ja pilotoitu SeAMK Yrityspäivä tuo alueen tärkeitä työllistäjäyrityksiä ja organisaatioita Framille. Mentorointiohjelma tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden henkilökohtaisiin keskusteluihin työelämän ammattilaisten kanssa. Kansainväliseen vaihtoon lähtemisestä on tehty entistä helpompaa ja siihen kannustetaan kaikilla koulutusaloilla. Työharjoittelukäytänteiden kehittämiseen on panostettu ja työelämän opinnollistamisen mahdollisuutta kehitetään aktiivisesti. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että uraohjauksesta eivät ole vastuussa pelkästään opintojenohjaajat ja harjoittelukoordinaattorit. Jokainen SeAMKin opettaja ja työntekijä voi omalla kannustuksellaan, rakentavalla palautteella ja omilla työelämäverkostoillaan antaa tärkeitä eväitä nykyisten opiskelijoiden työllistymiseen ja tulevaan urakehitykseen. Ja vaikka uraohjaajien panostus on erittäin tärkeää opintojen aikana, lopulliset valinnat ja päätökset omaan uraan liittyen ovat aina opiskelijalla itsellään. On hypättävä jopparilta polkimille oman urasuunnittelun suhteen.

JoPo - Jopparilta polkimille hankkeen kannalta kyselyn tulokset vahvistivat sitä näkemystä, millainen SeAMKin uraohjausmallin tulisi olla, jotta se palvelisi opiskelijoiden työllistymistä ja tulevaa uraa mahdollisimman hyvin. Toisaalta alumnien näkemykset myös auttoivat huomaamaan uraohjauksen toimenpiteiden painopistealueet. Ne, joita kehittämällä ja joihin panostamalla voidaan jatkossa hyvällä omallatunnolla sanoa, että 'SeAMK on paras korkeakoulu opiskelijalle'.

LIITTEET

Liite 1 Uraohjauksen kehittämisen alumnikysely

JoPo - jopparilta polkimille urasuunnittelussa -hanke

Uraohjauksen kehittämisen alumnikysely

Tässä kyselyssä kysytään SeAMKin alumneilta opiskelujen aikaiseen urasuunnitteluun ja uraohjaukseen liittyviä asioita. Vastaukset käsitellään nimettöminä. Kysymykset ovat pääosin avoimia, mutta voit halutessasi vastata vain muutamalla sanalla tai ranskalaisin viivoin asioita esittäen. Kaikki kokemukset ja ideat ovat meille arvokkaita.

Taustatiedot

Sukupuolesi

Nainen

Mies

Valitse koulutusalasasi, jota opiskelit SeAMKissa.

Kulttuuriala

Sosiaaliala

Liiketalouden ala/kaupan ala

Terveysala

Maatalousala

Tekniikan ala

Yrittäjyyden ala

Muotoilu

Muu ala, mikä? _____

Ravitsemisala

Minä vuonna valmistuit SeAMK:sta?

1995

1999

2003

2007

2011

2015

1996

2000

2004

2008

2012

2016

1997

2001

2005

2009

2013

2017

1998

2002

2006

2010

2014

Oliko sinulla SeAMKissa opiskelua edeltäviä opintoja?

Lukio/ylioppilastutkinto

Ammattikoulu/toisen asteen tutkinto, mikä? _____

Ammattikorkeakoulututkinto, mikä? _____

Yliopistossa suoritettu tutkinto, mikä? _____

Muita opintoja, mitä? _____

Koulutusalan valintaan liittyvät asiat

Perheen ja lähiverkoston vaikutus koulutusalan valintaan?

Vaikuttiko asuinpaikkakunta tai opiskelupaikkakunta alan valintaan?

Yleisen mielipiteen esim. median vaikutus koulutusalan valintaan?

Opiskelitko unelma-alaasi vai vaihtuiko unelma opintojen aikana?

Muut mahdolliset koulutusalan valintaan vaikuttaneet tekijät?

Opintojen aikaiset valinnat ja päätökset

Työskentelitkö opintojen aikana?

Kyllä, perustele halutessasi _____ En

Miten valinnaiset opinnot ja suuntautumisvalinnat ovat vaikuttaneet opintojen jälkeiseen uraasi?

Millaiseksi koit uraohjauksen ja opinto-ohjauksen opintojesi aikana?

Mikä oli orientaatiojaksojen yms. yleisluontoisten opintojen ohjauksen vaikutus opiskeluaikaisiin valintoihisi?

Millainen oli opiskelukavereiden, perheen tai lähiverkoston vaikutus opintoihisi ja valintoihisi?

Millaiseksi koit työelämäyhteistyön vaikutuksen opintoihisi (esim. projektit, projektiopinnot, FramiPro, harjoittelupaikka, harjoittelupaikan työyhteisö, opinnäytetyö)?

Oliko joillakin yksittäisillä opettajilla tai opolla vaikutusta urasi kannalta merkityksellisiin valintoihin? Millainen?

Millainen merkitys oli henkilökohtaisilla ohjauskeskusteluilla opinnoistasi ja uran kannalta tärkeistä valinnoista? Kenen kanssa kävit keskusteluja? Millainen vaikutus niillä oli?

Miten tärkeäksi koet opettajien antaman opintojen aikaisen palautteen merkityksen?

Olitko opintojen aikana vaihdossa? Mitä se merkitsi opintojesi ja urasi kannalta?

Onko jollain vierailevalla luennoitsijalla ollut tärkeää merkitystä opinnoissasi ja valinnoissasi?

Työelämä ja ura

Mitkä ovat merkittävimpiä käännekohtia työurallasi?

Oletko vaihtanut työpaikkaa työelämävuosien aikana?

Millaiseksi näet sattuman merkityksen työllistymisessäsi?

Millainen on ollut perheen, lähiverkoston tai työelämäverkoston vaikutus työllistymiseesi ja urasi?

Onko työnkuvasi muuttunut vuosien varrella? Koetko, että olet edennyt urallasi?

Tuleeko mieleesi muita työuraasi vaikuttaneita asioita ja tekijöitä?

Evästyistä ja vinkkejä SeAMKin nykyisille opiskelijoille ja uraohjaajille

Millaisia vinkkejä antaisit nykyisille opiskelijoille oman työuran edistämiseksi jo opiskeluaikana? Missä koh-
taa kannattaa olla hereillä?

Mistä opinnoista tai opintojen aikaisesta toiminnasta on ollut eniten hyötyä nykyisessä työssäsi tai ylipää-
tään työelämässä?

Mitä sisältöjä jäit kaipaamaan opinnoissa ts. mitä mahdollisia puutteita olet huomannut?

Muita mahdollisia ajatuksia ja vinkkejä uraohjaajille?

Kiitos vastauksistasi!